

Czyt. Pomorz.

Biblioteka
Główna
UMK Toruń
1-10165

09050 / 2008

SPRAWOZDANIA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU

62

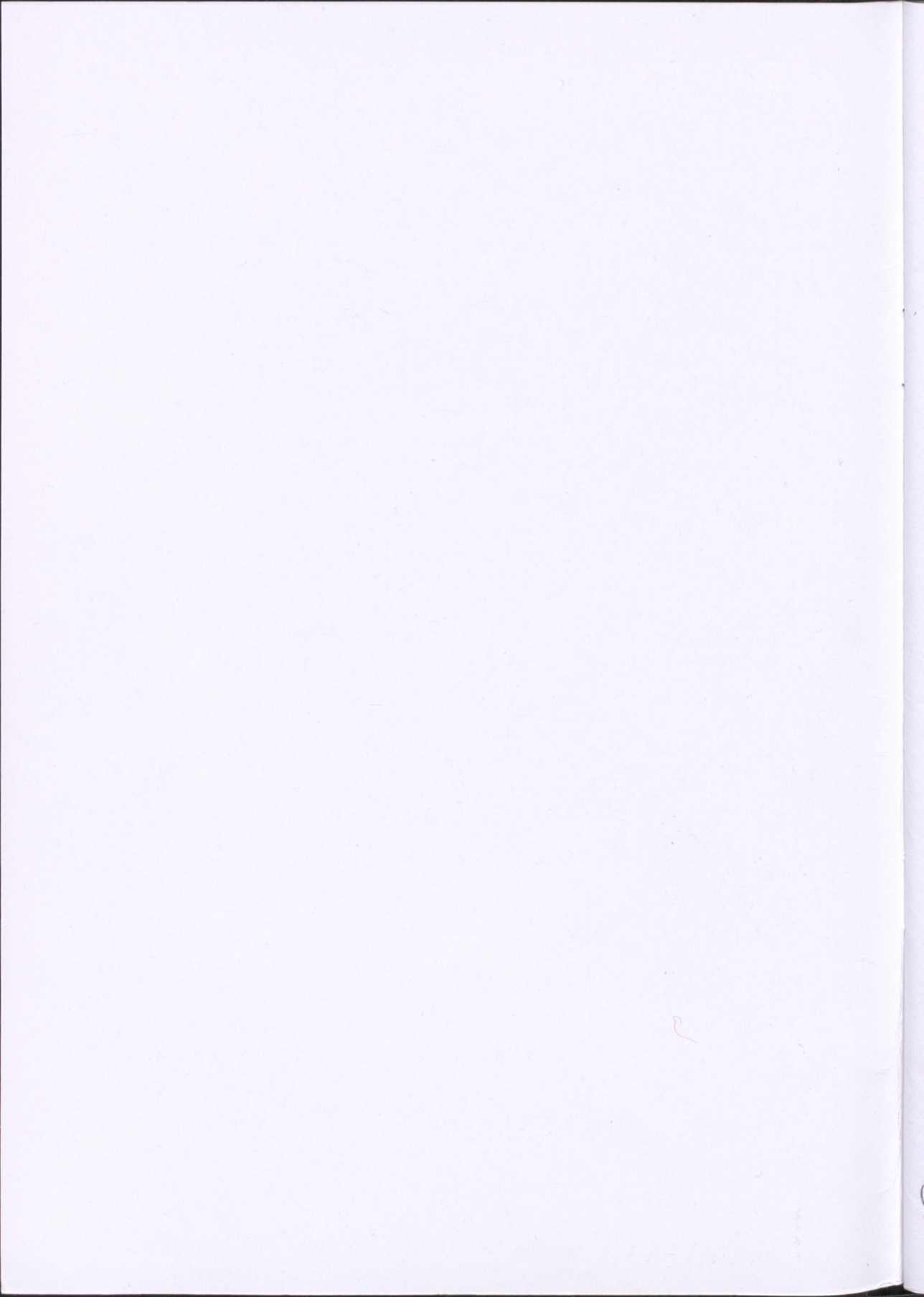
1 I 2008 – 31 XII 2008

TNT

TORUŃ 2009

165

PP 09050/2008

KIEDAKTOR NACZELNY WYDAWICTW TNT

Instytut Ochrony

SPRAWOZDANIA

SPRAWOZDANIA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU

SPIS TREŚCI

I. DROGOCZNE WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA

1. Otwarcie sesji Towarzystwa w sali Andrzeja Wawrzyka ... 5

2. Wykład dra Andrzeja Nowakowskiego „Toruń stolica Królestwa Warszawskiego. Rok 1809 w dzisiejszym ... 10

3. Protokół Walnego Zgromadzenia członków Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 23-II 2009 roku ... 13

4. Sprawozdanie z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2008 ... 15

5. Sprawozdanie z gospodarki finansowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2008 ... 20

6. Protokół posiedzenia Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 29 I 2009 roku ... 23

7. Zmiany w Statucie Towarzystwa ... 24

II. SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

8. Zdzisław Janaszek, Historia i współczesność ... 25

9. Medebnik - Andrzej - Digital ... 26

10. Olsza Piotr - ... 27

11. ... 27

TNT
TORUŃ 2009

c 20633

8001/03080 99

REDAKTOR NACZELNY WYDAWNICTW TNT

Krzysztof Obremski

SPRAWOZDANIA
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
W TORUNIU

Opracowanie redakcyjne

Bożena Soltys

58

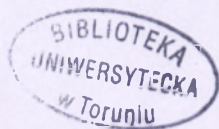
ISSN 0371-375x

ISSN 0371-375x

Prac. Pom

09050

C20633

TOWARZYSTWO NAUKOWE W TORUNIU

Wydanie I. Ark. druk. 4

Wąbrzeskie Zakłady Graficzne
Wąbrzeźno, ul. Mickiewicza 15

E.2400/10

SPRAWOZDANIA
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
W TORUNIU

Nr 62

1 I 2008 – 31 XII 2008

SPIS TREŚCI

I. DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA

Przemówienie prezesa Towarzystwa prof. dra hab. Andrzeja Woszczyka ..	5
Wykład dra Andrzeja Nieuważnego „Toruń stolicą Księstwa Warszawskiego. Rok 1809 w dziejach miasta”	10
Protokół Walnego Zgromadzenia członków Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 23 II 2009 roku	13
Sprawozdanie z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2008	15
Sprawozdanie z gospodarki finansowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 2008	20
Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej Towarzystwa Naukowego w Toruniu w dniu 29 I 2009 roku	23
Zmiany w składzie Towarzystwa	24

II. SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

WYDZIAŁ I

<i>Tandecki Janusz</i> , Editionswissenschaftliche Kolloquien 2005/2007. Methodik – Amtsbücher – Digitale Edition – Projekte	27
<i>Oliński Piotr, Kopiński Krzysztof</i> , Księgi Młodego Miasta Gdańska 1400–1455 [1458–1459]	27
<i>Zakrzewski Tadeusz</i> , Toruńskie archiwalia fotograficzne. Potrzeba ich gromadzenia i publikacji	27

WYDZIAŁ II

Posiedzenia Komisji Filologicznej	28
Posiedzenia Komisji Historii Sztuki i Konserwatorstwa	28

WYDZIAŁ III

<i>Studzińska Anna</i> , Opracowanie testów molekularnych służących wykrywaniu chorobotwórczych szczepów (<i>Heliobacter pylori</i>) i ich zastosowanie w badaniach klinicznych	29
Posiedzenia Komisji Nauk Biologicznych	29
Posiedzenia Komisji Geograficzno-Geologicznej	33
Posiedzenia Komisji Nauk Medycznych	34

III. MATERIAŁY BIO- I BIBLIOGRAFICZNE CZŁONKÓW WYDZIAŁÓW TOWARZYSTWA

Wydział I

Grzegorz Maksymilian	36
Kwiatkowska Wiesława	43
Poksińska Maria	45
Polak Wojciech	50

Wydział II

Obremski Krzysztof	56
--------------------------	----

WYDAWNICTWA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU ZA ROK 2009	61
--	----

I

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE TOWARZYSTWA w dniu 23 lutego 2009 r.

PRZEMÓWIENIE PREZESA TOWARZYSTWA PROF. DRA HAB. ANDRZEJA WOSZCZYKA

Zebraliśmy się na Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczym Towarzystwa Naukowego w Toruniu w statutowym terminie w rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika i w 134 roku istnienia TNT. Nasze spotkanie będzie miało dwie części. W części pierwszej, publicznej, tradycyjnie zabiorą głos tylko Prezes Towarzystwa i prelegent, który wygłasza wykład naukowy. Dzisiaj wykład wygłosi dr Andrzej Nieuważny, historyk, który będzie mówił o czasach, gdy Toruń był stolicą Księstwa Warszawskiego. Część druga, administracyjna, przeznaczona tylko dla członków TNT, będzie właściwym zebraniem walnym, na którym Zarząd TNT przedstawi szczegółowe sprawozdanie ze swojej działalności w roku 2008 i poprosi zebranych o ocenę tej działalności oraz wytyczne do dalszego działania.

Rolą Prezesa Towarzystwa jest zagajenie naszego zgromadzenia, a w tym powitanie PT Członków TNT i Gości oraz syntetyczne przedstawienie działalności Towarzystwa w roku ubiegłym. Zaczę więc od najprzyjemniejszego obowiązku. Serdecznie witam wszystkich Państwa przybyłych dzisiaj do naszego gmachu. Ubolewam, że wielu naszych członków, z różnych powodów, nie mogło przybyć dzisiaj do naszej siedziby. Dziękuję im za nadesłane usprawiedliwienia i, często, wyrazy uznania dla naszej działalności. Im wszystkim ślę wyrazy szacunku i nadziei, że w przyszłym roku będą razem z nami w tej pięknej sali.

Przeżywamy obecnie w Toruniu cały wielodniowy festiwal kopernikowski. Wśród wielu imprez, które wprowadzone zostały na afisz obchodów kopernikowskich, z jakichś powodów zabrakło naszego Walnego Zgromadzenia. A przecież nasze Walne Zgromadzenia są już od 134 lat hołdem składanym Kopernikowi w dni jego urodzin w uznaniu jego osiągnięć i postawy życiowej. To właśnie Towarzystwo Naukowe w Toruniu doceniło wielkość Kopernika i od chwili powstania w XIX wieku corocznie przypomina Wielkiego Torunianina. To

członkowie TNT, a równocześnie profesorowie Gimnazjum Toruńskiego, zainspirowali młodzież do studiowania dzieła Mikołaja Kopernika i obserwacji nieba już w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości. Organizowali najpierw szkolne, a później miejskie akademie kopernikowskie, capstrzyki i inne, jak powiedzielibyśmy dzisiaj, happeningi kopernikowskie. To te działania przyniosły szkole imię Kopernika nadane jej w 1927 r. Ta przedwojenna tradycja kopernikowska została po wojnie, w latach pięćdziesiątych, wznowiona przez Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, na czele z profesorem fizyki w Gimnazjum i na Uniwersytecie, Janem Szycem, członkiem TNT. I jak widzimy przynosi wiele imprez i ciekawych form oddawania czci naszemu Wielkiemu Rodakowi. My, jako Towarzystwo, przede wszystkim podjęliśmy szereg badań dotyczących różnych form jego życia i działalności. Wydaliśmy wiele książek i dokumentów źródłowych, które znacznie zbliżyły nas do tej postaci. Wśród tych, którzy oddają rocznicową cześć Kopernikowi, jest oczywiście, niezmiennie od przeszło 130 lat, i nasze Towarzystwo.

Przed laty podstawą materialną działalności Towarzystwa były składki członkowskie i darowizny. Teraz, w naszej przeorganizowanej rzeczywistości, podstawą działalności są granty przedmiotowe i skromniutki wsparcie, też na określone cele, otrzymywane od władz lokalnych.

Realizujemy dwa projekty badawcze, finansowane, jeden przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, drugi przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej. Pierwszy projekt badawczy nosi tytuł „Urzednicy miejscy z ziem dawnej Rzeczypospolitej, Śląska i Pomorza Zachodniego w XIII–XVIII wieku”, a drugi to „Księgi pruskie w Internecie”. Pierwszym kieruje profesor Mateusz Goliński, drugim dr Krzysztof Kopiński. Zdobyliśmy też 15 grantów wydawniczych, których realizacja doprowadziła do wydania 16 książek. Jak to zwykle bywa, granty nie były wystarczające, abyśmy samodzielnie wydali te książki, ale porozumienie z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika i wspólne działania doprowadziły do szczęśliwego rezultatu. Dziś możemy Państwu zaprezentować ten dorobek na obecnej tutaj wystawie.

Naszą dumą są organizowane przez nas, lub współorganizowane, konferencje naukowe, w tym międzynarodowe.

W 2008 r. tradycyjnie współorganizowaliśmy, wraz z Urzędem Miasta i Uniwersytetem, Festiwal Nauki i Sztuki, a wiele imprez festiwalowych odbywało się w tej sali. Razem z tymi instytucjami oraz Kurią Diecezjalną organizowaliśmy Colloquia Torunensia 2008, tym razem na temat „Dialogi o Bogu we współczesnej kulturze”. Na nas ciąży też obowiązek wydawania drukiem materiałów tych konferencji.

23 czerwca 2008 r. wspólnie z Archiwum Państwowym zorganizowaliśmy dyskusję panelową pt. „Przywilej lokacyjny Torunia i jego wystawcy” połączoną z prezentacją oryginału dokumentu lokacyjnego miasta. Imprezę poprzedziła krótka ceremonia jubileuszowa profesora Mariana Biskupa, naszego wielolet-

niego prezesa i członka honorowego. Jubilat otrzymał medal „Lux et Laus” Stałego Komitetu Mediewistów Polskich.

Jesienią 2008 r. odbyły się dwie duże konferencje międzynarodowe organizowane wspólnie z Uniwersytetem, a mianowicie:

25–28 września 2008 – Kulturowe dziedzictwo zakonu krzyżackiego w Europie

20–22 listopada 2008 – Krajobrazy miejskie w strefie bałtyckiej w średnowieczu i w czasach nowożytnych.

Materiały tych konferencji będą treścią kolejnych wydawnictw Towarzystwa Naukowego w Toruniu.

Wydawnictwa są „oczkiem w głowie” działalności Towarzystwa od samego początku naszego istnienia. Wydawaliśmy materiały źródłowe, opracowania historyczne, archeologiczne, monografie i inne w różnych seriach itp. Ale największy sukces odniosły chyba „Zapiski Historyczne” zapoczątkowane przez ks. Stanisława Kujota w 1908 r. Dziś są ogólnopolskim, jednym z najstarszych w Polsce naukowym czasopismem historycznym. 21 listopada, na uroczystej sesji w Sali Mieszkańskiej Ratusza Staromiejskiego świętowaliśmy stulecie tego czasopisma. Tę sesję mogliśmy zorganizować dzięki wsparciu otrzymanemu od Urzędu Miasta Torunia. Urząd Miasta Torunia pomaga nam również w utrzymaniu i udostępnianiu Biblioteki i Archiwum Konrada Górskiego i wspomógł w poprawieniu nagłośnienia naszej Sali Kolumnowej, w której właśnie jesteśmy. Dziękujemy za to Władzom Miasta bardzo serdecznie.

Nasz księgozbiór liczy przeszło 120 tys. woluminów. Udostępniany jest czytelnikom poprzez Książnicę Kopernikańską, gdzie zdeponowana jest lwią jego część, i w siedzibie Towarzystwa, gdzie zlokalizowane są Biblioteka Konrada Górskiego i Biblioteka Podręczna. Nasze wydawnictwa są wymieniane z wieloma instytucjami w kraju i za granicą. Wysłaliśmy 300 egzemplarzy, w zamian otrzymaliśmy 650 publikacji krajowych i zagranicznych.

Nasze zbiory archiwalne i muzealne są zdeponowane odpowiednio w Archiwum Państwowym w Toruniu i w Muzeum Okręgowym. Aby uświadomić Państwu wielkość naszych zbiorów przytoczę kilka liczb:

- eksponaty typu malarstwo, rzeźba, wytwory rzemiosła artystycznego itp. – 183 sztuki
- obiekty archeologiczne – 574
- stare grafiki w różnych technikach – 345
- obiekty numizmatyczne – 2919.

Nad całokształtem działalności Towarzystwa czuwają trzy osoby zatrudnione łącznie na 1 i $\frac{3}{4}$ etatu. Są to Dyrektor Biura mgr Jan Pronobis, pani Krystyna Jaworska, księgową na pół etatu, i pani mgr Maria Czerwińska, sekretariat, na ćwierć etatu. Wszystkim tym osobom pragnę wyrazić podziękowanie za ofiarną i kompetentną pracę.

Na koniec 2008 r. Towarzystwo nasze liczyło 556 członków, w tym 222 członków wydziałów, 334 członków zwyczajnych, i 1 członka wspierającego.

Niestety, musieliśmy pożegnać na zawsze kilkoro naszych Kolegów. Zmarli następujący członkowie wydziałów TNT:

Profesor Marian Michniewicz, fizjolog roślin, współorganizator Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMK, wieloletni jego dziekan oraz organizator i dyrektor Instytutu Biologii UMK. Urodził się 5 grudnia 1922 r. w Wilnie. Maturę uzyskał jeszcze w litewskim Wilnie w 1940 r. i tego samego roku rozpoczął studia biologiczne na uniwersytecie wileńskim, już w okresie Litwy radzieckiej. Po zajęciu Litwy przez Niemców został w 1942 r. usunięty z uczelni. Następne lata wojny dzielił między pracę na kolei jako robotnik, partyzantką w szeregach Armii Krajowej i służbą w szeregach Ludowego Wojska Polskiego. Jesienią 1945 r. wstąpił na Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, by kontynuować przerwane studia biologiczne. W 1948 r. uzyskał dyplom magistra filozofii w zakresie botaniki, ale wcześniej w 1946 r. został zastępcą asystenta w Katedrze Fizjologii Roślin UMCS. Doktorat w dziedzinie nauk matematyczno-przyrodniczych uzyskał w 1951 r., a stopień kandydata nauk biologicznych (tak wtedy nazywano habilitację) w 1957 r. W 1958 r. został powołany na stanowisko docenta. Z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika związał się od 1953 r., obejmując, jako zastępca profesora, stanowisko kierownika Katedry Fizjologii Roślin. Kierownikiem tej Katedry był przez 38 lat, do przejścia na emeryturę w 1991 r. Profesor Marian Michniewicz jako pierwszy rozpoczął w Polsce badania nad hormonami roślinnymi i był niekwestionowanym tych badań liderem. Jego Katedra Fizjologii Roślin stała się krajowym centrum badań nad hormonami roślinnymi, współpracującym z podobnymi ośrodkami na świecie, głównie w USA i Kanadzie. Sam zorganizował w Toruniu 4 sympozja międzynarodowe poświęcone badaniom nad hormonami i regulatorami wzrostu roślin. Jego dorobek badawczy sięga przeszło 150 oryginalnych publikacji naukowych. Pod jego kierownictwem wykonano 181 prac magisterskich i 13, zakończonych sukcesem, rozpraw doktorskich. Tytuł profesora nadzwyczajnego został mu przyznany w 1964 r., a profesora zwyczajnego w 1971 r. W tym też roku został członkiem korespondentem, a w 1986 r. członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Był posłem na Sejm PRL. Przez wiele lat był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. Kadry Naukowej. Należał też do wielu prestiżowych towarzystw naukowych i kolegów redakcyjnych. Został wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi, a macierzysty Uniwersytet, w uznaniu jego zasług dla UMK, nadał mu w 2005 r. wielce prestiżowe wyróżnienie „Convallaria Copernicana”.

Zmarł po długiej chorobie 30 kwietnia 2008 r. i został pochowany na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu.

Profesor dr hab. Roman Wapiński, historyk, badacz dziejów Polski XIX i XX wieku. Członek zamiejscowy TNT. Urodził się 8 maja 1931 r. Studia historyczne ukończył w 1955 r. na Uniwersytecie Warszawskim. W 1971 r. uzyskał tytuł profesora nauk humanistycznych. Był jednym z organizatorów Uniwersytetu Gdańskiego, którego był wieloletnim nauczycielem akademickim, prorektorem ds. kształcenia oraz długoletnim dyrektorem Instytutu Historii UG. Był członkiem honorowym Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, które odznaczyło go prestiżowym Medalem Stolema. Powołano go w poczet członków PAN i PAU, został doktorem h.c. Uniwersytetu Wrocławskiego, laureatem Nagrody Naukowej im. Jana Heweliusza Miasta Gdańska i nagrody Splendor Gedanensis. W latach 1990–2002 przewodniczył Komitetowi Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk. Przedmiotem jego badań było życie polityczne II RP. Prowadził badania dotyczące świadomości narodowej Polaków i historii Narodowej Demokracji. Opublikował ponad 300 prac naukowych, w tym biografie Ignacego Paderewskiego i Romana Dmowskiego. Pod jego kierunkiem powstało kilkadziesiąt prac doktorskich. Jego uczniami byli m.in. Donald Tusk i Wiesław Walendziak.

Zmarł 14 maja 2008 r.

Profesor dr hab. Stefan Cackowski, historyk specjalizujący się w historii gospodarczej i demografii historycznej. Urodził się 8 kwietnia 1927 r. w Sęplinach, w pow. lipnowskim, w rodzinie rolniczej. W 1947 r. ukończył Państwowe Gimnazjum im. Romualda Traugutta w Lipnie, a w 1948 r. otrzymał świadectwo dojrzałości w Państwowym Liceum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Następnie w latach 1948–1952 odbył studia historyczne na UMK i uzyskał tytuł magistra filozofii w zakresie historii w 1952 r. Jego praca magisterska pt. „Stosunki społeczno-gospodarcze ludności wiejskiej w dobrach kujawskich w pierwszej połowie XVIII wieku” wyznaczyła kierunek jego zainteresowań badawczych na całe życie. W czasie studiów uczył historii w Niższym Seminarium Duchownym we Włocławku. Zaraz po studiach został zatrudniony na UMK. Następnie odbył trzyletnie studia aspiranckie przy Katedrze Historii Polski UMK, po czym został zatrudniony kolejno na stanowiskach starszego asystenta i adiunkta. Po utworzeniu Instytutu Historii UMK w 1957 r. został pracownikiem w Katedrze Historii Polski i Powszechnej XVI–XVIII wieku. W roku 1960 uzyskał doktorat na podstawie rozprawy pt. „Stosunki społeczno-gospodarcze w dobrach biskupstwa i kapituły chełmińskiej w XVII–XVIII wieku” wykonanej pod kierunkiem prof. Stanisława Hoszowskiego. Stopień doktora habilitowanego zdobył w 1984 r., a tytuł profesora nauk humanistycznych otrzymał 24 stycznia 1997 r. Był dziekanem (1986–1990) i prodziekanem (1990–1993) Wydziału Humanistycznego, zastępcą dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki (1978–1984) i kierownikiem Zakładu Historii Gospodarczej (1994–2000). Był stypendystą Uniwersytetu w Halle i berlińskiej Komisji Historycznej. Do Polskiego Towarzystwa Historycznego należał od 1953 r., a do Towa-

rzystwa Naukowego w Toruniu od 1961 r. Był znawcą historii Torunia i ziemi chełmińskiej, współautorem II tomu *Historii Torunia* i długoletnim członkiem Komitetu Redakcyjnego „Zapisek Historycznych”.

Zmarł 4 września 2008 r.

Uczcijmy pamięć wszystkich naszych zmarłych przez powstanie i chwilę skupienia.

Na zakończenie pragnę podziękować Zarządowi TNT za zaangażowanie i pracę na rzecz Towarzystwa.

WYKŁAD DRA ANDRZEJA NIEUWAŻNEGO TORUŃ STOLICĄ KSIĘSTWA WARSZAWSKIEGO ROK 1809 W DZIEJACH MIASTA

W dziejach Torunia wojna polsko-austriacka 1809 r. kojarzy się z dwoma faktami: przejściowym pobytem w mieście ewakuowanych z Warszawy centralnych urzędów Księstwa Warszawskiego oraz krótkotrwałymi działaniami wojennymi na lewym brzegu Wisły.

Toruń stał się prowizoryczną stolicą Księstwa, gdy po nierozstrzygniętej bitwie raszyńskiej Rada Stanu i rząd postanowiły 21 kwietnia 1809 r. opuścić oddawaną Austriakom Warszawę. Na miejsce pobytu wybrały właśnie Toruń, do którego udały się przez Płock (tam sesja Rady odbyła się 25 kwietnia); pierwsza toruńska sesja Rady Stanu nosiła datę 28 kwietnia, ostatnia – 11 maja. Na wieść o zbliżaniu się Austriaków do Torunia dygnitarze spieszenie wyjechali do Pułtuska, a stamtąd do Tykocina.

Twierdza toruńska była słabo przygotowana do kampanii. Od wojny 1807 r. nie prowadzono większych prac fortyfikacyjnych, nie zbudowano planowanych jeszcze przez Francuzów dzieł wysuniętych poza rdzeń twierdzy; ten zresztą też wymagał odbudowy. W lutym 1809 r. francuski kapitan Jean Mallet, przeniesiony do armii Księstwa, z czasem awansowany na podpułkownika i mianowany dyrektorem inżynierów, stwierdził, że twierdza toruńska z trudem tylko może obronić się przed nagłym atakiem, nie mówiąc o dłuższym oporze. Po robotach z lat 1807-1809 przyczółek wiodącego na prawy brzeg mostu „niemieckiego” otrzymał na Kępie Bazarowej formę rozległego szańca, a lewobrzeżny przyczółek mostu „polskiego” zbudowany był prawdopodobnie w formie reduty kleszczowej, dowiązanej wałami do brzegu Wisły. Przed redutą znajdował się okop uzupełniony sześcioma szańcami, a kilka najbliższych domów włączonych zostało w system obrony. Przedmoście i umocniony Zamek Dybowski połączone były palisadą.

Inwazja austriacka zmusiła osłabioną poborem do głównej armii załogę Torunia (przed wojną stał tu 12. pułk piechoty) do gorączkowych prac fortyfika-

cyjnych. „Spędzeni tu rekruci bez Officyerów i nie tylko bez mundurów, ale nawet bez odzieży muszą być, a trudności zebrania dostatecznej liczby ludzi z okolic, używani dniem i nocą do robót koło fortyfikacji, co ich tak znacznie pobudza do dezercji, iż w jednym dniu kilkudziesięciu zbiegło...” donosił Rządzie Stanu toruński gubernator, generał Stanisław Skarbek Woyczyński.

Woyczyński, który od końca kwietnia dowodził wojskami w departamentach: bydgoskim, poznańskim i kaliskim, mógł uzupełnić garnizon jedynie trzema batalionami 10., 11. i 12. pułku piechoty, co dawało wraz z artylerią przewidziane etatem ponad 3 tysiące ludzi, ale w tym ledwo kilkuset, „którzy mają wyobrażenie wystrzału”. W garnizonie znalazły się też zakłady trzech pułków piechoty oraz 3. pułku ułanów, ten ostatni na tyle niewielki, że gubernator musiał improwizować kawalerię, wsadzając piechurów na koń. Gubernator uformował też z obywateli toruńskich batalion gwardii narodowej, który pełnił służbę po wyjściu z twierdzy jednostek regularnych. Brakowało też sprawnych artylerzystów – Woyczyński odmówił posłania kanonierów organizującemu obronę Wielkopolski generałowi Dąbrowskiemu, tłumacząc, że „ledwo po jednym do każdej armaty wystarczy, a to połowa pomiędzy niemi zaledwie jest dobrych”.

Pojawienie się na lewym brzegu Wisły korpusiku brygady Johanna Frederika Mohra wpisywało się w rozpaczliwe poszukiwanie przez Austriaków stałego przejścia na prawy brzeg rzeki. Po zajęciu pozycji opartej o umocnienia Modlina i Serocka, dowodzący wojskiem polskim, wypchnięty z Warszawy książę Józef Poniatowski przychylił się do sugestii części generalicji, by podjąć ofensywę na prawym brzegu Wisły i zaskoczyć Austriaków ruchem do Galicji. Decyzje te oznaczały dla dowodzącego korpusem austriackim arcyksięcia Ferdynanda pilną konieczność przeprowienia (wciąż liczniejszych od polskich) wojsk przez Wisłę. A że Polacy udaremniali próby uchwycenia prawobrzeżnego przyczółka, potrzebny był stały most. Od 8 maja arcyksiążę wiedział o istnieniu mostu toruńskiego (jedyne na północ od zniszczonego częściowo mostu warszawskiego!), pracach przy przedmościu oraz słabości garnizonu. Postanowił zaskoczyć Polaków, zdobyć przedmoście i most, a następnie samo miasto. Dodatkowym celem wyprawy toruńskiej mogło być nawiązanie kontaktu z pilnie obserwującymi wypadki wrogimi Francji i Księstwu, acz neutralnymi, Prusakami.

Woyczyński wiedział o ruchach Austriaków, ale nagły atak, wykonany przez nich rankiem 15 maja na nieukończone i obsadzone rekrutami z 11. pułku piechoty przedmoście, zaskoczył obronę. Według raportu oddział pułkownika Stanisława Mielżyńskiego „pomimo chęci najlepszej jego i wszystkich oficerów musiał cofając się zostawić nieprzyjacielowi trzy armaty nie spaliwszy mostu, gdyż rekruci za nieprzyjaciela awansowaniem pierzchnęli bez porządku i nie dozwolili cofnięcia się z armatami”. Gubernator obarczał zresztą winą „po części oficera artylerii, który się spóźnił z cofaniem armat mimo rozkazu, a po części niesformość koni i zbieranych fernali z miasta, którzy puciekali”. Działała

jednak wypaliły, skoro od kartacza i kul zginął dowodzący austriackim atakiem pułkownik Brusch von Neuberg.

Pierwszy sukces Austriaków okazał się ostatnim. Do wdarcia się na plecach spanikowanych rekrutów na Kępę nie dopuściły kartacze jej artylerii, do spótki z działami z murów miejskich. Obrońcy zrzucili część bali z mostu i podpalili go. Odciętym na lewym brzegu Austriakom pozostało jedynie ograbienie wiosek i bezradne bombardowanie Torunia z granatników oraz ze zdobytych armat. Pociski wznieciły pożary kilku toruńskich budynków i zabiły kilkunastu ludzi, ograbione i zniszczone zostały niektóre domy w Majdanach i na Podgórzu.

Mimo słabej artylerii i złożonego głównie z rekrutów garnizonu, gubernator Torunia gotów był go bronić, uniemożliwiając wrogowi działania na prawym brzegu Wisły. Jak zanotował Antoni Białkowski „Mężny [i chory A.N.] generał Woyczyński za pierwszym wystrzałem kazał zanieść się z łóżkiem do najcelniejszej baterii i stamtąd wydawał rozkazy”. 15 maja gubernator odrzucił wezwanie do kapitulacji, a dzień później wezwał mieszkańców do wytrwania, nakazując przy tym zaopatrzenie każdego domu w żywność na 6 tygodni; zapowiadał też konieczność zniszczenia przedmieść. Niezbędna dla mobilizacji miasta, ale i obliczona na przestraszenie groźbą oblężenia ewentualnych zwolenników Austriaków, odezwa nie miała skutków praktycznych.

Dnia 21 maja, wobec braku ciężkiej artylerii i odmowy kapitulacji ze strony Woyczyńskiego, Austriacy wycofali się na południe, nie próbując nawet przejść na prawy brzeg rzeki. Obrońcy stracili około 240 zabitych, rannych i wziętych do niewoli (straty austriackie wyniosły około 70 poległych i rannych przy szturmie przedmościa), spłonęło kilka miejskich budynków, ale ludność cywilna ucierpiała niewiele. Oficerowie polscy podejrzewali wielu niemieckich mieszkańców o sprzyjanie Austriakom, jednak w oficjalnym raporcie Woyczyński przyznawał, iż wszyscy torunianie „okazali się wiernymi królowi i Ojczyźnie”.

Po wojnie 1809 r. pozostały w Toruniu dwa symboliczne ślady. W podzięce za gościnę, na wniosek Stanisława Staszica, Rada Stanu zaakceptowała pomysł budowy pomnika Kopernika. Już po zakończeniu działań wojennych, 20 września prefekt Gliszczyński dokonał uroczystego wmurowania kamienia węgielnego pod pomnik, którego inicjatorem, jak chętnie mówiono, był sam Napoleon. Ze względu na długotrwały i nieregularny napływ składek oraz powrót pruskiego panowania w roku 1815, pomnik w Toruniu nie stanął; odsłonięto go za to w 1822 r. w Warszawie przed ówczesną siedzibą Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Rodzinne miasto astronoma postawiło mu monument dopiero 31 lat później.

Szybciej, bo w 1825 r., austriacki następca tronu Ferdynand ufundował na lewym brzegu Wisły romantyczny w formie pomnik ku pamięci poległego tam płka Franza Bruscha von Neuberg. Pomnik, choć przesuwany podczas późniejszych prac budowlanych, przetrwał podobno do początku lat trzydziestych XX w. Znamy jego fotografię z roku 1925.

PROTOKÓŁ
WALNEGO ZGROMADZENIA CZŁONKÓW
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
W DNIU 23 LUTEGO 2009 ROKU

Porządek obrad

Część I – publiczna

1. Zagajenie i omówienie działalności Towarzystwa w roku 2008 – prof. dr hab. Andrzej Woszczyk, prezes TNT.

2. Publiczny wykład naukowy – dr Andrzej Nieuważny: „Toruń stolicą Księstwa Warszawskiego. Rok 1809 w dziejach miasta”.

Ad 1. Prezes TNT, prof. dr hab. Andrzej Woszczyk, otworzył obrady. W imieniu Zarządu powitał przybyłych członków i gości. W swoim wystąpieniu przedstawił najważniejsze fakty z działalności TNT w roku ubiegłym, w tym zorganizowane konferencje i sympozja, przypomniał sylwetki zmarłych członków, ich pamięć uczczono minutą ciszy. Na zakończenie prezes podziękował Zarządowi za zaangażowanie w dobre funkcjonowanie Towarzystwa.

Ad 2. Dr Andrzej Nieuważny wygłosił interesujący wykład pt. „Toruń stolicą Księstwa Warszawskiego. Rok 1809 w dziejach miasta”.

Część II – administracyjna

3. Wybór Prezydium Zgromadzenia.

4. Przyjęcie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia.

5. Sprawozdanie Zarządu TNT za rok 2008.

6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

7. Dyskusja nad sprawozdaniami i podjęcie uchwały w sprawie absolutorium dla Zarządu.

8. Wybór członków wydziałów i ogłoszenie nazwisk nowych członków zwyczajnych.

9. Ustalenie wysokości składek członkowskich na rok 2009.

10. Wolne wnioski i zakończenie.

Ad 3. Na wniosek prezesa w głosowaniu jawnym przyjęto jednogłośnie porządek obrad oraz wybrano na przewodniczącego Walnego Zgromadzenia prof. dra hab. Mieczysława Wojciechowskiego, a na sekretarza dr hab. Wiesławę Kwiatkowską.

Ad 4. W jawnym głosowaniu przyjęto jednogłośnie protokół poprzedniego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się 22 lutego 2008 r.

Ad 5. Prof. dr hab. Janusz Tandecki, sekretarz generalny TNT, przedstawił sprawozdanie Zarządu Towarzystwa za rok 2008, a dr Mieczysław Bochenek, skarbnik Towarzystwa – sprawozdanie finansowe.

Ad 6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za rok ubiegły przedstawił jej członek prof. dr hab. Roman Czaja. Komisja Rewizyjna wystąpiła z wnioskiem o udzielenie absolutorium dla Zarządu.

Ad 7. W dyskusji nad sprawozdaniami prof. dr hab. Andrzej Tomczak poprosił o wyjaśnienie kwestii rozchodzenia się wydawnictw i ewentualnych zapasów w tym zakresie oraz poinformowanie, co się kryje pod pozycją sprzedaż materiałów archiwalnych. W odpowiedzi J. Tandecki wyjaśnił, że wykaz zapasów znajduje się na stronie internetowej TNT, a informacja o nich zostanie podana w przyszłorocznym sprawozdaniu. Natomiast w przypadku drugiej wątpliwości, to zakradł się błąd w druku, bo chodzi w tej pozycji o wydawnictwa, a nie o archiwalia. Po zakończeniu dyskusji uchwała w sprawie udzielenia Zarządowi absolutorium została przyjęta jednogłośnie w głosowaniu jawnym.

Ad 8. Przed przystąpieniem do wyboru członków wydziałów powołana została w głosowaniu jawnym komisja skrutacyjna w składzie: dr Anna Drażkowska, dr Krzysztof Kopiński, dr Tomasz Krzemiński. Prof. dr hab. Janusz Małek przedstawił kandydatów na nowych członków Wydziału I: dra hab. Waldemara Chorążyczewskiego, dra hab. Jarosława Dumanowskiego, dra hab. Tomasza Kempę i dra hab. Waldemara Rozynkowskiego. W głosowaniu tajnym wszystkie kandydatury zostały przyjęte jednomyślnie albo przy jednym głosie wstrzymującym. W trakcie liczenia głosów przewodniczący odczytał nazwiska nowych członków zwyczajnych TNT.

Ad 9. Przewodniczący zebrania przedstawił propozycję Zarządu dotyczącą utrzymania składek członkowskich na rok 2009 w dotychczasowej wysokości: członkowie zwyczajni – 20 zł; członkowie wydziałów – 40 zł. Wniosek został jednogłośnie przyjęty w jawnym głosowaniu.

Ad 10. Wobec braku wolnych wniosków przewodniczący podziękował Dyrektorowi Biura za sprawne przygotowanie organizacyjne zebrania oraz wszystkim przybyłym. Ogłosił zamknięcie obrad Walnego Zgromadzenia TNT.

Sekretarz
Walnego Zgromadzenia

(-) *Dr hab. Wiesława Kwiatkowska*

Przewodniczący
Walnego Zgromadzenia

(-) *Prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski*

SPRAWOZDANIE
Z CZYNNOŚCI TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
ZA ROK 2008

I. Członkowie

Na koniec 2008 r. Towarzystwo Naukowe w Toruniu liczyło 556 członków, w tym 222 członków wydziałów i 334 członków zwyczajnych oraz jednego członka wspierającego – Fundację na Rzecz Nauki Polskiej. Trzy osoby miały tytuł członka honorowego.

Skład ilościowy wydziałów	Członkowie		
	miejscowi	zamiejscowi	razem
Wydział I – Nauk Historycznych	53	11	64
Wydział II – Filologiczno-Filozoficzny	45	4	49
Wydział III – Matematyczno-Przyrodniczy	54	8	62
Wydział IV – Nauk Prawnych, Społecznych i Ekonomicznych	34	4	38
Wydział V – Teologiczny	9		9
Razem:	195	27	222

II. Walne Zgromadzenie

Dnia 23 lutego 2009 r. odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze Towarzystwa Naukowego w Toruniu, na którym dokonano oceny działalności Towarzystwa w 2008 r.

III. Komisja Rewizyjna

W 2008 r. Komisja działała w następującym składzie: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński, prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Krystyna Kamińska. Komisja odbyła posiedzenie w dniu 29 I 2009 r., na którym dokonała przewidzianej statutem kontroli działalności merytorycznej i finansowej Towarzystwa w okresie od I I 2008 r. do 31 XII 2008 r.

IV. Zarząd TNT

Rok 2008 był drugim rokiem pracy Zarządu w kadencji 2007–2009. Zarząd działał w następującym składzie: prof. dr hab. Andrzej Woszczyk – prezes, prof. dr hab. Czesław Łapicz – wiceprezes, prof. dr hab. Janusz Tandecki – sekretarz generalny, dr Mirosław Bochenek – skarbnik, prof. dr hab. Krzysztof Obremski – redaktor naczelny, prof. dr hab. Janusz Małłek – przewodniczący Wydziału I, prof. dr hab. Józef Poklewski – przewodniczący Wydziału II, prof.

dr hab. Waldemar Jędrzejczyk – przewodniczący Wydziału III, prof. dr hab. Kazimierz Lubiński – przewodniczący Wydziału IV, ks. prof. dr hab. Jan Perzson – przewodniczący Wydziału V, prof. dr hab. Kazimierz Maliszewski, prof. dr hab. Andrzej Radziwiński, prof. dr hab. Daniela Szymańska – członkowie Zarządu.

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Zarządu: 21 I i 13 X.

V. Redakcja Naczelna Wydawnictw TNT

W skład Redakcji Naczelnej wchodził: prof. dr hab. Krzysztof Obremski – redaktor naczelny, prof. dr hab. Marian Arszczyński – przedstawiciel Wydziału I, prof. dr hab. Witold Wróblewski – przedstawiciel Wydziału II, dr hab. n. med. Lech Bieganski – przedstawiciel Wydziału III, prof. dr hab. Andrzej Borodo – przedstawiciel Wydziału IV.

VI. Wydziały

Wydział I – Nauk Historycznych. Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Janusz Małek, zastępcą prof. dr hab. Andrzej Kola, a sekretarzem dr Piotr Oliński, który zrezygnował z tej funkcji w związku z przejściem do pracy w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu. Nowym sekretarzem została dr hab. Wiesława Kwiatkowska. Wydział odbył dwa posiedzenia naukowe: 10 III i 26 V oraz jedno posiedzenie administracyjne w dniu 1 XII.

1. Komisja Historyczna zawiesiła czasowo swoją działalność.

2. Komitet Wydawniczy Wydziału Nauk Historycznych TNT. Komitet działał w składzie: prof. dr hab. Jerzy Dygdała, prof. dr hab. Andrzej Kola.

3. Komitet Redakcyjny „Zapisek Historycznych”. Przewodniczącym Komitetu był prof. dr hab. Bogusław Dybaś, zastępcą redaktora prof. dr hab. Roman Czaja, członkami zaś: prof. dr hab. Jerzy Dygdała, prof. dr hab. Magdalena Niedzielska, prof. dr hab. Mariusz Wołos. Sekretarzami Redakcji byli: mgr Katarzyna Minczykowska, mgr Paweł A. Jeziorski. Rada Redakcyjna „Zapisek Historycznych” działała pod przewodnictwem prof. dr. h.c. Mariana Biskupa. Jej członkami byli: prof. dr hab. Stefan Cackowski, doc. dr Karola Ciesielska, prof. dr hab. Antoni Czacharowski, prof. dr hab. Janusz Małek, prof. dr hab. Jacek Staszewski, prof. dr hab. Kazimierz Wajda, prof. dr hab. Mieczysław Wojciechowski.

W 2008 r. ukazały się następujące numery „Zapisek Historycznych”: t. 73, z. 1, 2–3, 4 oraz „Bibliografia Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku za rok 2006”.

Wydział II – Filologiczno-Filozoficzny. Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. Józef Poklewski, zastępcą prof. dr hab. Teresa Friedelówna, sekretarzem zaś prof. dr hab. Władysław Sawrycki. Wydział odbył jedno posiedzenie naukowe – 4 II oraz jedno posiedzenie administracyjne – 15 XII.

1. Komisja Filologiczna. Przewodniczącym Komisji był prof. dr hab. Bogdan Burdziej, sekretarzem dr Joanna Kamper-Warejko. Odbyło się jedno posiedzenie naukowe. Komisja we współpracy z Fundacją im. Profesora Artura Hutnikiewicza zorganizowała drugi wykład z cyklu „Artur Hutnikiewicz in memoriam”, w ramach którego prof. dr hab. Stefan Sawicki wygłosił wykład pt. „Literatura jako aluzja”.

2. Komisja Filozoficzna. Przewodniczącym Komisji był prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski, a sekretarzem ks. dr Mirosław Michalski.

3. Komisja Historii Sztuki i Konserwatorstwa. Przewodniczącą Komisji była prof. dr hab. Elżbieta Pilecka, sekretarzem dr Juliusz Raczkowski. Komisja odbyła cztery posiedzenia naukowe – 28 III, 16 IV, 3 VI i 16 X.

4. Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa. Przewodniczącą była dr hab. Ewa Głowacka, a sekretarzem dr Krzysztof Nierzwicki.

5. Komitet Redakcyjny „Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego”. Przewodniczącym był prof. dr hab. Marian Szarmach, członkami: prof. dr hab. Krystyna Jakowska, prof. dr hab. Krystyna Kallas, dr hab. Michał Woźniak.

Wydział III – Matematyczno-Przyrodniczy. Przewodniczącym Wydziału był prof. dr hab. n. med. Waldemar Jędrzejczyk, a sekretarzem prof. dr hab. Rajmund Przybylak. Wydział odbył jedno posiedzenie naukowe i administracyjne w dniu 15 XII.

1. Komisja Astronomiczna – działalność zawieszona.

2. Komisja Nauk Biologicznych pracowała w składzie: przewodnicząca dr hab. Bogdana Wilczyńska, zastępca przewodniczącego prof. dr hab. Michał Caputa, sekretarz dr Marta Jaroszevska. Komisja odbyła 6 posiedzeń naukowych: 20 II, 11 VI, 22 X, 29 X, 19 XI, 11 XII i jedno posiedzenie administracyjne: 15 XII.

3. Komisja Geograficzno-Geologiczna pracowała pod kierunkiem prof. dra hab. Leona Andrzejewskiego, sekretarzem był dr Roman Rudnicki. Komisja odbyła 5 posiedzeń naukowych.

4. Komisja Nauk Medycznych. Przewodniczącym był dr hab. n. med. Lech Bieganowski, zastępcą przewodniczącego dr med. Sławomir Czachowski, sekretarzem dr med. Grzegorz Jarczyk. Komisja odbyła dwa posiedzenia naukowe: 3 IV i 21 VI oraz jedno posiedzenie administracyjne: 15 V. Posiedzenie w dniu 5 XII odbyło się w Hotelu Amazonka w Ciechocinku i zostało połączone z obchodami jubileuszu 50-lecia pracy i 75-lecia urodzin prof. Waldemara Jędrzejczyka.

5. Komitet Redakcyjny „Studia Societatis Scientiarum Torunensis”. Przewodniczącym Komitetu był dr hab. n. med. Lech Bieganowski, członkami: prof. dr hab. Leon Andrzejewski i prof. dr hab. Rajmund Przybylak, sekretarzem dr Roman Rudnicki.

Wydział IV – Nauk Prawnych, Społecznych i Ekonomicznych. Wydział pracował pod kierunkiem prof. dra hab. Kazimierza Lubińskiego. Zastępcą był prof. dr hab. Zbigniew Witkowski, sekretarzem zaś prof. dr hab. Krystyna Kamińska.

1. Komitet Redakcyjny „Studia Iuridica”. Przewodniczącym był prof. dr hab. Jan Głuchowski, a członkiem prof. dr hab. Eugeniusz Ochendowski.

2. Komisja Ekonomiczna pracowała pod kierunkiem dra Mirosława Bochenka. Sekretarzem była dr Agata Kubiczek.

Wydział V – Teologiczny. Przewodniczącym Wydziału był ks. prof. dr hab. Jan Perszon, zastępcą przewodniczącego ks. prof. dr hab. Mirosław Mróz, a sekretarzem prof. dr hab. Dariusz Kotecki.

VII. Konferencje naukowe i popularyzacja nauki

23 VI – Towarzystwo Naukowe wraz z Archiwum Państwowym zorganizowało dyskusję panelową pt. „Przywilej lokacyjny Torunia i jego wystawcy” – połączoną z prezentacją oryginału dokumentu lokacyjnego miasta. Imprezę poprzedziła uroczystość wręczenia prof. Marianowi Biskupowi medalu Stałego Komitetu Mediewistów Polskich „Lux et Laus”

25–28 IX – konferencja naukowa „Kulturowe dziedzictwo zakonu krzyżackiego w Europie” (TNT współorganizatorem)

7–8 XI – Toruńskie spotkania z cyklu „Colloquia Torunensia” pt. „Dialogi o Bogu we współczesnej kulturze” (TNT współorganizatorem)

20–22 XI – konferencja naukowa „Krajobrazy miejskie w strefie bałtyckiej w średniowieczu i w czasach nowożytnych” (TNT współorganizatorem)

21 XI – odbyła się uroczystość obchodów 100-lecia „Zapisek Historycznych”.

VIII. Krajowa i zagraniczna wymiana wydawnictw

	2007	2008
1. Liczba krajów, z którymi prowadzona jest wymiana wydawnictw	23	24
2. Liczba kontrahentów wymiany zagranicznej	81	83
3. Liczba kontrahentów wymiany krajowej	44	47

4. Liczba egzemplarzy wydawnictw TNT wysłana kontrahentom zagranicznym	160	159
5. Liczba egzemplarzy wydawnictw TNT wysłana kontrahentom krajowym	112	141
6. Liczba egzemplarzy otrzymanych od instytucji zagranicznych	435	416
7. Liczba egzemplarzy otrzymanych od instytucji krajowych	253	234

IX. Sprzedaż wydawnictw

W 2008 r. Towarzystwo uzyskało ze sprzedaży wydawnictw własnych 56 958,00 zł. Wydawnictwa TNT można było nabyć w siedzibie Towarzystwa przy ul. Wysokiej 16, w toruńskich księgarniach o profilu naukowym oraz w niektórych księgarniach w Warszawie, Gdańsku, Poznaniu i Krakowie. Znacznie zwiększyła się sprzedaż za pośrednictwem internetu. Dysponenda wydawnictw znajduje się na stronie internetowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu.

X. Zbiory archiwalne i muzealne TNT

Zbiory akt i dokumentów TNT oraz materiały archiwalne przekazane Towarzystwu przez różne osoby tworzą oddzielny depozyt i zespół w Archiwum Państwowym w Toruniu. Fragmenty zbiorów archiwalnych znajdują się również w Książnicy Miejskiej w Toruniu. Akta przechowywane są też w archiwum własnym TNT. Pozostałości dawnych zbiorów muzealnych, gromadzonych od początku istnienia Towarzystwa i eksponowanych w okresie zaboru pruskiego w siedzibie TNT przy ul. Wysokiej, znajdują się obecnie w depozycie w Muzeum Okręgowym w Toruniu. Na zbiory te składają się:

- malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, militaria, meble i inne przedmioty zabytkowe – 183 eksponaty,
- obiekty archeologiczne – 574 eksponaty,
- stare grafiki w różnych technikach (w większości z darów W. Amrogowicza) – 345 pozycji,
- obiekty numizmatyczne – 2919 pozycji.

XI. Biblioteka Towarzystwa Naukowego

W 2008 r. Towarzystwo Naukowe przekazało do swojego księgozbioru, znajdującego się w Książnicy Kopernikańskiej, 650 woluminów z wymiany, zakupów, darów i wydawnictw własnych. Księgozbiór ten liczył na koniec roku 109 170 woluminów. W bibliotece podręcznej TNT znajdowało się 2127 pozycji. Księgozbiór prof. dra Konrada Górskiego obejmował 11 065 książek. Łącznie zbiory Towarzystwa liczą 122 362 pozycje.

XII. Pracownicy

W dniu 31 XII 2008 r. skład pracowników etatowych TNT był następujący:

mgr Jan Pronobis – dyrektor Biura

Krystyna Jaworska – główna księgowa – ½ etatu

mgr Marianna Czerwińska – sprzedaż wydawnictw – ¼ etatu.

Sekretarz Generalny TNT

Prezes TNT

(-) *Prof. dr hab. Janusz Tandecki*

(-) *Prof. dr hab. Andrzej Woszczyk*

SPRAWOZDANIE

Z GOSPODARKI FINANSOWEJ TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

W TORUNIU ZA ROK 2008

Przychody A+B+C+D	409 549,45
A. Przychody ze sprzedaży wydawnictw	56 958,44
B. Przychody finansowe:	25 625,55
1. Wpłaty składek członkowskich	15 780,00
2. Odsetki od lokaty bankowej	9 845,55
C. Pozostałe przychody razem:	258 317,16
1. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Warszawa:	185 300,00
– Zapiski Historyczne t. 73, z. 1–4	30 000,00
– Zapiski Historyczne t. 73, Suplement	13 200,00
– A. Ziemełska, Ryga w Rzeczypospolitej polsko-litewskiej (1581–1621)	5850,00
– R. Simiński, Od „solitudo” do „terra culta”	6525,00
– A. Marchwińska, Królewskie dwory żon Zygmunta Augusta	6750,00
– R. Czaja, Grupy rządzące w miastach nadbałtyckich w średniowieczu	5850,00

– T. Krzemiński, Polityk dwóch epok. Wiktor Kulerski	6975,00
– W. Szulta, Przeprawy mostowe na ziemiach polskich w średniowieczu	8550,00
– B. K. Zysk, Stanowisko Norwegii wobec rozszerzenia NATO	7000,00
– K. Kopiński, P. Oliński, Księgi Młodego M. Gdańska	8000,00
– M. Thumser und J. Tandecki, Editions- wissenschaftliche Kolloquien	9000,00
– Konferencja pt. Kulturowe dziedzictwo zakonu krzyżackiego w Europie	12 000,00
– Konferencja pt. Krajobraz miejski w strefie bałtyckiej w średniowieczu i w czasach nowożytnych	8000,00
– Projekt badawczy własny – prof. dr hab. M. Goliński	57 600,00
2. Urząd Miasta Torunia dofinansowanie na wydanie:	24 989,16
– Atlasu Twierdzy Toruń z. 4	5000,00
– materiałów z sesji Colloquia Torunen- sia	1500,00
– na bibliotekę i archiwum K. Górskiego	10 680,00
– na obchody 100 rocznicy Zapisek Historycznych	7809,16
3. KEZ Łokietek s.c. Fort I	7000,00
4. Województwo Kujawsko-Pomorskie dofinansowanie na Zapiski Historyczne t. 73, z. 2–3 (jubileuszowy)	6950,00
5. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej na realizację programu Partnerzy	22 250,00
6. UMK dofinansowanie na publikację A. Hutnikiewicz in memoriam	1873,00
7. Fundacja Rozwoju Chirurgii Toruń – Acta Medica t. V	7455,00
8. Kuria Diecezjalna Toruńska na druk materiałów z sesji Colloquia Torunensia	2500,00

D. Inne przychody związane:		68 648,20
– z różnicą kursu bankowego	110,77	
– z refakturowaną wysyłką wydawnictw	2709,75	
– z refakturowaną energią elektryczną	3478,51	
– z refakturowanymi opłatami telekomunikacyjnymi	700,72	
– z wynajmem pomieszczeń	36 886,20	
– z wynajmem sali kolumnowej	8790,00	
– UMK – udział w wydaniu wydawnictw	15 972,25	
Koszty		288 317,20
1. Usługi obce		80 781,11
w tym: – drukarskie	45 866,94	
– koszty utrzymania gmachu (konserwacja, remont i drobne naprawy)	11 731,53	
– opłaty pocztowe	10 075,05	
– prowizje bankowe	1145,25	
– usługi hotelowe	11 962,34	
2. Wynagrodzenia na rzecz umów		162 732,04
– o pracę	57 220,00	
– honoraria autorskie	57 928,75	
– umowy zlecenia	47 583,29	
w tym skład komputerowy	3224,00	
3. Świadczenia na rzecz pracowników (ZUS)		12 715,44
4. Zużycie materiałów, energii,		27 529,87
w tym: woda, gaz, energia elektryczna	23 421,37	
5. Podatki i opłaty – podatek od nieruchomości		3800,33
6. Pozostałe koszty rodzajowe		758,41
– delegacje	219,41	
– ubezpieczenie budynku	489,00	
– opieka nad grobem prof. Konrada Górskiego	50,00	
Środki pieniężne w banku		252 043,96
Kasa		22,48
Ogółem		252 066,44

Główna Księgowa

Skarbnik TNT

(-) Krystyna Jaworska

(-) Dr Mirosław Bochenek

P R O T O K Ó Ł
Z POSIEDZENIA KOMISJI REWIZYJNEJ
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
W DNIU 29 STYCZNIA 2009 ROKU

Komisja Rewizyjna w składzie: prof. dr hab. Bogumił Brzeziński, prof. dr hab. Roman Czaja, prof. dr hab. Krystyna Kamińska, w obecności księgowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu Krystyny Jaworskiej, dokonała przewidzianej statutem kontroli działalności merytorycznej i finansowej TNT za 2008 r.

Komisja stwierdza, że w 2008 r. Towarzystwo Naukowe prowadziło działalność statutową w sposób zgodny ze Statutem, przy czym widoczna jest w porównaniu z rokiem 2007 zwiększona aktywność w pozyskiwaniu dotacji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, co przyczyniło się do wzrostu dochodów z depozytów bankowych.

Na pozytywną ocenę zasługuje również pewien wzrost dochodów ze sprzedaży wydawnictw oraz znaczny wzrost dochodów ze składek członkowskich.

Podstawowe znaczenie dla TNT miała działalność wydawnicza.

Na przychody ogółem składają się między innymi:

1) przychody ze sprzedaży wydawnictw w kwocie	56 958,44 zł
2) przychody ze składek członkowskich	15 780,00 zł
3) odsetki od lokat	9845,55 zł
4) dotacje Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego	185 700,00 zł
5) dofinansowanie wydawnictw przez:	
– Prezydenta Miasta Torunia	24 989,16 zł
(oprócz dofinansowania wydawnictw, w tym kwota 10 680,00 zł przeznaczona na obsługę biblioteki K. Górskiego)	
– Marszałka Województwa	6950,00 zł
6) inne przychody:	
– wynajem pomieszczeń	36 886,20 zł
– wynajem sali kolumnowej	8790,00 zł
7) udział UMK w wydaniu wydawnictw	15 972,25 zł

Na wydatki składają się koszty wydawnictw i pozostałe w kwocie 288 317,20 zł.

W okresie sprawozdawczym ukazało się 131,6 arkuszy wydawniczych, na zaplanowane 242 arkusze. W opracowaniu znajduje się 110,4 arkuszy wydawniczych. Na dzień 31. 12. 2008 r. na rachunku bankowym i w kasie Towarzystwa Naukowego znajdowały się środki pieniężne w kwocie 252 066,44 zł. W kwocie tej znajduje się rezerwa na zrealizowanie zaplanowanych przedsięwzięć wydawniczych. Stan członków na dzień 31. 12. 2008 r. wyniósł 556 osób, tzn. zmniejszył się o 5 osób.

Doceniając zaangażowanie Zarządu należy stwierdzić, że aktualne pozostają propozycje działań sformułowane w protokole z posiedzenia Komisji Rewizyjnej z 2007 r.

1. TNT powinno aktywniej uczestniczyć w promocji miasta i w tym celu Zarząd winien utrzymywać stały kontakt z Biurem Promocji w Urzędzie Miasta, z Muzeum Okręgowym i Muzeum Etnograficznym w Toruniu. Powyższa współpraca powinna wspierać działania na rzecz uzyskania przez miasto Toruń tytułu Stolicy Kultury Europejskiej. W tym celu Zarząd TNT winien sformułować stosowne propozycje dla wyżej wymienionych instytucji.

2. Zarząd powinien jeszcze aktywniej niż w roku ubiegłym promować własną działalność naukową TNT między innymi poprzez:

- uczestniczenie w Dniach Torunia organizowanych corocznie
- uczestnictwo w Festiwalu Nauki
- upowszechnianie na zasadzie wzajemności adresu internetowego TNT, a w szczególności UMK, na stronie Miasta Torunia, Towarzystwa Naukowego w Bydgoszczy i innych towarzystw naukowych.

3. Zarząd powinien rozważyć potrzebę podjęcia starań o pozyskanie środków unijnych na przedstawiony przez siebie program, np. badań naukowych o regionie, jego przeszłości i kulturze.

Komisja ocenia pozytywnie działalność Zarządu TNT w roku 2008 i wnosi o udzielenie Zarządowi absolutorium.

Członkowie Komisji Rewizyjnej

(-) *Prof. dr hab. Bogumił Brzeziński*

(-) *Prof. dr hab. Roman Czaja*

(-) *Prof. dr hab. Krystyna Kamińska*

ZMIANY W SKŁADZIE TOWARZYSTWA

Nowi członkowie wydziałów

Grzegorz Maksymilian, prof. dr hab., Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Kozieł Zenon, dr hab., Instytut Geografii UMK.

Kwiatkowska Wiesława, dr hab., Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Obremski Krzysztof, prof. dr hab., Instytut Literatury Polskiej UMK.

Poksińska Maria, prof. dr hab., Instytut Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK.

Polak Wojciech, prof. dr hab., Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK.

Skrzypczak Waldemar, dr hab., Katedra Filologii Angielskiej UMK.

Wysota Wojciech, dr hab., Instytut Geografii UMK.

Nowi członkowie zwyczajni

Bączkowski Antoni, ks. mgr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Bohuszewicz Paweł, dr, Instytut Literatury Polskiej UMK.

Bonczkowski Janusz, mgr, Archiwum Państwowe w Toruniu.

Chorążyczewski Waldemar, dr, Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Chyła Janusz, ks. dr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Degan Robert, dr, Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Drażek Dariusz, ks. dr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Jabłońska Marlena, dr, Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Jaroszewska-Brudnicka Renata, dr, Instytut Geografii UMK.

Klawikowski Wojciech, ks. dr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Krzemiński Tomasz, dr, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk w Toruniu.

Minczykowska Katarzyna, mgr, Fundacja „Archiwum i Muzeum Pomorskie AK oraz Wojskowej Służby Kobiet”.

Moskal Piotr, ks. dr hab., Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Napiwodzki Dawid, mgr, Instytut Geografii UMK.

Pikor Wojciech, ks. dr, katolicki Uniwersytet Lubelski.

Przechowski Mirosław, ks. mgr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Rassalski Bolesław, mgr inż., Archiwum Państwowe w Bydgoszczy.

Robótka Halina Maria, prof. dr hab., Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Roman Wanda Krystyna, dr hab., Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Rosa Agnieszka, mgr, Wydział Nauk Historycznych UMK.

Różycki Ryszard, ks. dr, Wyższe Seminarium Duchowne w Pelplinie.

Rutkowska Lucyna, adwokat.

Syta Krzysztof, dr, Instytut Historii i Archiwistyki UMK.

Szmańda Jacek, dr, Instytut Geografii UMK.

Śmigiel Wiesław, ks. dr, Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Tułodziecki Tomasz, ks. dr, Wydział Teologiczny UMK.

Zmarli:

Prof. dr hab. Stefan Cackowski

Prof. dr hab. Marian Michniewicz

Prof. dr hab. Jan Pakulski

Doc. płk Edward Tomczak

Prof. dr hab. Roman Wapiński

II

SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

WYDZIAŁ I

NAUK HISTORYCZNYCH

Posiedzenie naukowe dnia 10 III 2008 r.

Prof. dr hab. Janusz Tandecki (UMK) przedstawił materiały z konferencji pt. *Editionswissenschaftliche Kolloquien 2005/2007. Methodik – Amtsbücher – Digitale Edition – Projekte*.

(Wydane w 2008 r.).

Dr Piotr Oliński (UMK) przedstawił wydawnictwo źródłowe przygotowane wspólnie z drem Krzysztofem Kopińskim (UMK): *Księgi Młodego Miasta Gdańska 1400–1455 [1458–1459]*.

(Wydano w serii „Fontes TNT”, t. 100).

Posiedzenie naukowe dnia 26 V 2008 r.

Dr Tadeusz Zakrzewski: *Toruńskie archiwalia fotograficzne. Potrzeba ich gromadzenia i publikacji*.

Dokładny przegląd działalności badawczej i związanych z nią publikacji skłania do wniosku, że pogłębiają się w Toruniu zaniedbania w zakresie wykorzystywania w pracach naukowych ważnych archiwaliów fotograficznych, które stopniowo ulegają całkowitemu zatraceniu.

Sprawa ta cieszyła się wielkim zainteresowaniem tuż po zakończeniu II wojny światowej. W tym czasie, z inicjatywy Zarządu Towarzystwa Naukowego, powstała w Toruniu pracownia mikrofilmowa jako zakład cieszący się wówczas wielkim uznaniem ogółu historyków i badaczy. Sam prof. Karol Górski w roku 1948 opublikował w ówczesnych „Zapiskach Towarzystwa Naukowego” obszerny artykuł, który przekazuję do wglądu zebranych tu członkom Wydziału I TNT. Artykuł ten, znajdujący się w tomie XIV, zeszytcie 1–4 tego czasopisma, ukazuje,

jak wielką wagę przywiązywano w pierwszych powojennych latach do potrzeby gromadzenia archiwaliów fotograficznych i ich publikacji.

Fotografia jest bowiem niewątpliwie źródłem historycznym, równie ważnym, a często nawet ważniejszym od źródeł rękopiśmiennych. O ile źródła pisane, nieskładane w archiwach, szybko giną, o tyle fotografia przechowywana jest troskliwie przez zwykłych ludzi, którzy darzą ją sentymentem znacznie większym niż źródła rękopiśmienne, jako świadectwa czasu, charakteryzujące się o wiele wyżej cenioną autentycznością. Fotografia jest dowodem faktu historycznego, który często nigdy nie został opisany, a także takiego, który został opisany niezgodnie z prawdą.

Uczestnicy tego posiedzenia mieli okazję zapoznać się ze zbiorem ponad 700 zdjęć archiwalnych zebranych, uporządkowanych i skompletowanych w dwóch pokaznych tomach jako komplet archiwaliów fotograficznych dotyczących działalności i historii naszego Towarzystwa Naukowego. W ostatnich latach odczuwa się poważne zaniedbania w zakresie gromadzenia i publikacji tego rodzaju dokumentacji fotograficznej. Inaczej niż to się dzieje w nauce niemieckiej, ukazuje się u nas wiele prac naukowych całkowicie pomijających archiwalia fotograficzne, które na skutek tego ulegają rozproszeniu i zapomnieniu.

WYDZIAŁ II

FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY

POSIEDZENIA KOMISJI FILOLOGICZNEJ

Posiedzenie naukowe dnia 16 IV 2008 r.

Prof. dr hab. Stefan Sawicki (KUL): *Literatura jako aluzja*.

(W ramach cyklu „Artur Hutnikiewicz in memoriam”).

POSIEDZENIA KOMISJI HISTORII SZTUKI I KONSERWATORSTWA

Posiedzenie naukowe dnia 28 III 2008 r.

Mgr Anna Mosingiewicz (UMK): *Badania archiwalne jako źródło do biografii artystycznej Jacoba Wessela*.

Posiedzenie naukowe dnia 16 IV 2008 r.

Dr Monika Jakubek-Raczkowska, dr Juliusz Raczkowski (UMK): *Plastyka średniowieczna od XIII do początku XVI w. – kwestia nowego scenariusza i aranżacji wystawy stałej sztuki średniowiecznej w Muzeum Narodowym w Gdańsku*.

Posiedzenie naukowe dnia 3 VI 2008 r.

Dr Bożena Grzegorzczuk: *Patronat artystyczny w architekturze XIX-wiecznego Wrocławia.*

Posiedzenie naukowe dnia 16 X 2008 r.

Dr Liliana Krantz-Domasłowska (UMK): *Kościoty średniowiecznego Torunia – problematyka badawcza.*

WYDZIAŁ III

MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZY

Posiedzenie naukowe dnia 15 XII 2008 r.

Dr Anna Studzińska: *Opracowanie testów molekularnych służących wykrywaniu chorobotwórczych szczepów (*Helicobacter pylori*) i ich zastosowanie w badaniach klinicznych.*

POSIEDZENIA KOMISJI NAUK BIOLOGICZNYCH

Posiedzenie naukowe dnia 20 II 2008 r.

Dr Adam Adamski (UMK): *Przeszłość, terażniejszość, przyszłość Muzeum Przyrodniczego na Wydziale BiNoZ UMK w Toruniu.*

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zostało powołane 14 XI 1973 r., a działalność wystawienniczą rozpoczęło w roku 1974. Inicjatywę stworzenia Muzeum popierał już prof. Jan Prüffer, ale dopiero dzięki staraniom prof. Izabeli i Jana Mikulskich cel ten osiągnięto. Od początku działalności do maja 1997 r. kierownikiem tej placówki był dr Wiesław Kokociński. Od roku 1997 kierownikiem jest dr Adam Adamski. To niewielkie Muzeum mieści się w budynku Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMK. Muzeum to jest jedynym muzeum przyrodniczym w Toruniu oraz regionie. Większość eksponatów, które można tu podziwiać, to w większości dary pochodzące od osób życzliwych, z wypraw naukowych, zbiorów prywatnych i szkół. Muzeum składa się z trzech sal wystawowych o łącznej powierzchni 400 m² oraz pomieszczenia magazynowego (gdzie przechowywane są okazy aktualnie nie eksponowane oraz zbiory entomologiczne o przeznaczeniu badawczym).

Planowana rozbudowa powierzchni wystawienniczej Muzeum o dodatkowe 350 m² pozwoli na jego nową, bardziej nowoczesną aranżację. Zamurowanie oszklonych ścian uchroni eksponaty przed szkodliwym promieniowaniem słonecznym. W największej sali zostaną umieszczone eksponaty wraz z meryto-

rycznym komentarzem obrazującym ewolucyjny rozwój świata zwierzęcego, począwszy od najprostszych form, a na ssakach kończąc. Większy nacisk zostanie położony na ekspozycje z zakresu mineralogii i geologii, które będą zaprezentowane w dwóch salach. W mniejszej zostaną pokazane minerały świecące w świetle UV, co wiąże się z dużą atrakcyjnością dla zwiedzających, w drugiej zaś, większej, wyeksponowane będą najciekawsze skały i minerały. Oprócz wystaw stałych jedna z sal zostanie przeznaczona na wystawy okresowe przygotowywane w Muzeum lub pozyskane z innych ośrodków muzealnych. Cechą charakterystyczną tej sali będzie możliwość gospodarowania „płynną powierzchnią wystawienniczą” i dostosowywanie jej w miarę potrzeb do prezentacji jednej lub kilku ekspozycji. Nowatorskim rozwiązaniem, jakie planuje się w rozbudowanym Muzeum, jest wyeksponowanie żywych zwierząt. W akwariach o łącznej pojemności około 30 000 litrów zostaną pokazani mieszkańcy wód słodkich strefy umiarkowanej i tropikalnej.

Wśród ryb tropikalnych najszerzej eksponowane będą ryby z rodziny pielęgnicowatych (*Cichlidae*).

Dotychczasowa działalność Muzeum Przyrodniczego i jego znaczenie dla miasta i regionu zostały docenione przez Prezydenta Miasta Torunia, który z okazji 30-lecia istnienia Muzeum wystosował list gratulacyjny na ręce kierownika dra Adama Adamskiego.

Obok działalności wystawienniczej, dydaktycznej (prowadzone są tu zajęcia ze studentami oraz lekcje biologii) i naukowej Muzeum Przyrodnicze UMK bierze udział w organizowaniu okresowych wystaw o tematyce popularnonaukowej, często także związanej z jubileuszami i sympozjami.

– Muzeum pełni funkcje dydaktyczne dla studentów UMK, uczniów szkół różnego szczebla oraz mieszkańców regionu i nie tylko. W Muzeum prowadzone są lekcje, zajęcia dla studentów, zwłaszcza z zakresu dydaktyki biologii. Współpracuje z Zespołem Szkół nr 26 w Toruniu. Dzieci niepełnosprawne mogą dotknąć eksponatów, zwiedzić Muzeum, co stanowi dla nich jedną z form rehabilitacji. Ekspozycje są także wypożyczane, aby ułatwić kontakt z przyrodą.

– Możliwe jest zwiedzanie Muzeum przez grupy turystów, co często na stałe wpisane jest do programu wycieczki.

– Muzeum jest też wizytówką Uniwersytetu, goście z innych ośrodków naukowych mają możliwość zapoznania się ze zbiorami przyrodniczymi.

– Portal edukacyjny Muzeum (www.mp.umk.pl) odwiedzany jest przez rzeszę internautów (557 863 odwiedzin w roku 2007).

– Cyklicznie organizowane są imprezy ogólnopolskie i międzynarodowe, takie jak: „AquaFoto” Toruńskie Spotkania z Fotografiami i Filmem Podwodnym, „Aqua-Terr” Forum Akwarystyki i Terrarystyki Polskiej.

- Muzeum przygotowało także ofertę we współpracy z Dworem Artusa i Ogrodem Zoobotanicznym w Toruniu, np. seria prelekcji „OBIEKTYWnie o PRZYRODZIE” o charakterze dydaktycznym i krajoznawczym.
- W roku 2008 Muzeum było współorganizatorem Festiwalu Fotografii Przyrodniczej „Sztuka Natury” Toruń 2008.
- W Muzeum we współpracy z Wydziałem Sztuk Pięknych odbywają się wystawy w ramach prac dyplomowych studentów tego Wydziału.

Muzeum to nie tylko możliwość zobaczenia zwierząt i roślin rzadkich, z odległych krain, wymarłych lub wymierających, to także okazja nauczenia się czegoś nowego, czegoś, co może pozostać w pamięci na długie lata.

Posiedzenie naukowe dnia 11 VI 2008 r.

Mgr Paulina Trzeciak, dr hab. Bogdana Wilczyńska (prof. UMK), dr Marta Jaroszevska (UMK): *Biologia gatunku trzech babek: Neogobius melanostomus, N. fluviatilis, N. gymnotrachelus, oraz drogi ich rozprzestrzeniania na terenie Polski.*

Babki, reprezentujące grupę gatunków z obszaru ponto-kaspijskiego, stanowią bardzo interesujące zagadnienie z punktu widzenia ekologii. Są one wyposażone przez naturę w zdolności przystosowawcze do różnych warunków środowiska, dlatego też proces inwazji jest szybki i efektywny. Populacje rozwijają się zarówno w wodach morskich jak i słodkich. Pierwszym gatunkiem, który pojawił się w wodach Polski, była babka bycza (*N. melanostomus*). Zasiadliła ona tereny Zatoki Gdańskiej. W ślad za nią przybyły dwa kolejne gatunki: babka łysa (*N. gymnotrachelus*) w 1995 r. oraz babka szczupła (*N. fluviatilis*) w 1997 r. Oba te gatunki po raz pierwszy zostały znalezione w Bugu.

Posiedzenie naukowe dnia 22 X 2008 r.

Mgr Paulina Trzeciak, dr hab. Bogdana Wilczyńska (prof. UMK), dr Marta Jaroszevska (UMK): *Węch jako jedna z przyczyn ułatwiających proces inwazji Neogobius melanostomus w Wielkich Jeziorach Amerykańskich.*

Od 1990 r. *N. melanostomus* jest gatunkiem inwazyjnym w Wielkich Jeziorach Amerykańskich. Na tereny te został zawleczony w wodach balastowych statków z obszaru ponto-kaspijskiego. Wiele cech biologii babek byczych sprzyja procesom skutecznego zasiedlania przez nie nowych terytoriów. Jedną z badanych cech jest dobrze rozwinięty zmysł węchu. Badacze przypuszczają, że odbieranie bodźców węchowych ma ogromne znaczenie dla zachowań inter- i intraseksualnych tych ryb. Babki bycze odbierają sygnały feromonowe od swoich „kolegów”. Sygnalizacja między osobnikami poprzez feromony ma

znaczenie zarówno podczas tarła, jak i w zajmowaniu terytorium przez daną grupę osobników.

Posiedzenie naukowe dnia 29 X 2008 r.

Dr hab. Bogdana Wilczyńska (prof. UMK), dr Marta Jaroszevska mgr Paulina Trzeciak, Michał Mięsikowski (UMK): *Ryby dziwne i dziwniejsze.*

Ryby to bardzo ciekawa, a jednocześnie najliczniejsza grupa kręgowców, znakomicie przystosowana do życia w środowisku wodnym. Dla większości z nas przygoda z tą grupą zwierząt zakończyła się wraz z opuszczeniem murów szkoły podstawowej lub średniej, gdzie w sali biologicznej zazwyczaj stoi małe akwarium, a w nim kilka pospolitych gatunków ryb akwariowych.

Istnieje wiele gatunków ryb, których próżno szukać w naszych jeziorach i rzekach, domowych akwariach czy salonach zoologicznych. Natura skrupulatnie ukryła to, co dla nas jest najbardziej fascynujące. W poszukiwaniu dziwnych i ciekawych ryb należy udać się do odległej Afryki, przemierzyć bezkres oceanicznych głębin oraz zanurzyć się w wody matki wszystkich rzek Amazonki. Na przepięknych fotografiach można zobaczyć największą i najmniejszą z ryb, różne strategie polowań i rozrodu oraz przede wszystkim różnorodność kształtów i kolorów.

Poprzez prezentacje zachęcamy do samodzielnego zdobywania wiedzy na temat ryb, a kto wie, może u kogoś w domu pojawi się mały skrawek wodnego świata zwiastujący początek wspaniałej przygody.

Posiedzenie naukowe dnia 19 XI 2008 r.

Dr hab. Bogdana Wilczyńska (prof. UMK), dr Marta Jaroszevska mgr Paulina Trzeciak, Marzena Zielińska (UMK): *Alergie znak czasu.*

Posiedzenie naukowe dnia 11 XII 2008 r.

Dr hab. Anna Goc (UMK): *Skąd pochodzą, czym są, dokąd zmiierają komórki macierzyste?*

Komórki macierzyste cechuje nieograniczona zdolność dzielenia się oraz brak jakiegokolwiek specjalizacji. Komórki macierzyste embrionalne otrzymuje się niszcząc kilkudniowy zarodek. Mają zdolność do różnicowania się we wszystkie możliwe typy tkanek, dlatego przez lata uważano je za jedyne źródło komórek, z których można by *in vitro* uzyskiwać zastępcze organy do przeszczepów. Niestety, mają one także potencjał rakowacenia. Somatyczne komórki macierzyste można pozyskać w trakcie porodu z krwi pępowinowej i ło-

zyska lub w dowolnym momencie życia osobnika z różnych jego tkanek. Mają one zdolność do różnicowania się tylko w niektóre typy wyspecjalizowanych komórek, jednakże w przypadku autoprzeszczepu nie byłoby ryzyka odrzucenia ani potrzeby podawania biorcy immunosupresantów. Do niedawna sądzono, że w ciele żyjącego organizmu jest niewiele komórek macierzystych i że trudno je pozyskiwać. Badania ostatnich lat wykazały, że w szpiku, krwi pępowinowej, sznurze pępowinowym, męskich gruczołach rozrodczych, a nawet krwi menstruacyjnej istnieją komórki macierzyste o bardzo dużym potencjale różnicowania się w wielorakie typy komórek. Co więcej, w listopadzie 2007 r. opublikowano dwie prace, których autorom udało się przeprogramować fibroblasty pobrane ze skóry dorosłych ludzi w komórki macierzyste podobne do embrionalnych; nazwano je indukowanymi komórkami pluripotencjalnymi. Dokonano tego poprzez transformowanie fibroblastów genami 4 czynników transkrypcyjnych aktywnych we wczesnych etapach rozwoju zarodkowego. Po roku prace te mają ponad 500 cytowań, a w trakcie zainicjowanych przez nie następnych badań udało się wyeliminować jeden z czynników transkrypcyjnych kodowany przez protoonkogen oraz udoskonalić metodę transformacji tak, by nie używać potencjalnie onkogennych retrowirusów do wprowadzania genów w procesie transformacji. W chwili obecnej indukowane komórki pluripotencjalne udaje się uzyskiwać także z hepatocytów, limfocytów B, nabłonka śluzówki, komórek wysepek trzustki, a najłatwiejszym i najwydajniejszym ich źródłem są kearatonocyty. Rok temu strony internetowe miały jedynie wschodnioazjatyckie i południowoamerykańskie kliniki stosujące terapie komórkami macierzystymi, prawdopodobnie embrionalnymi. W chwili obecnej najbliższa Polsce klinika lecząca porażenie mózdkowe, cukrzycę, chorobę Parkinsona, udar mózgu, choroby sercowo-naczyniowe, uszkodzenia rdzenia kręgowego i in. komórkami macierzystymi pochodzącymi z krwi biorcy mieści się w Niemczech. Znaczenie badań nad komórkami macierzystymi docenił już w 2007 r. Komitet Noblowski.

POSIEDZENIA KOMISJI GEOGRAFICZNO-GEOLOGICZNEJ

Posiedzenie naukowe – styczeń 2008 r.

Mgr inż. Piotr Sewerniak (Zakład Gleboznawstwa IG UMK): *Wybrane aspekty hodowli drzewostanów sosnowych w nawiązaniu do uziarnienia gleby na przykładzie obszaru południowo-zachodniej Polski.*

Posiedzenie naukowe – luty 2008 r.

Mgr Wienczysław Gierańczyk (Zakład Geografii Społecznej i Turystyki IG UMK): *Zróznicowanie poziomu i jakości życia ludności w woj. kujawsko-pomorskim.*

Posiedzenie naukowe – marzec 2008 r.

Dr Maria Górską-Zabielska (Instytut Paleogeografii i Geoekologii UAM Poznań): *Fennoskandzkie obszary alimentacyjne osadów akumulacji glacialnej i glacyjfluwialnej lobu Odry.*

Mgr Monika Radwańska (Zakład Geografii Społecznej i Turystyki IG UMK): *Imigranci w przestrzeni miasta Torunia.*

Posiedzenie naukowe – kwiecień 2008 r.

Dr hab. Daniela Szymańska (prof. UMK), mgr Jadwiga Maślanka (Zakład Studiów Miejskich i Rekreacji IG UMK): *Urbanizacja i procesy z nią związane – zagadnienia teoretyczne.*

POSIEDZENIA KOMISJI NAUK MEDYCZNYCH

Posiedzenie naukowe dnia 3 IV 2008 r.

(wspólnie z Polskim Towarzystwem Lekarskim w Toruniu)

Dr med. Hanna Lesiewska-Junk i lek. Marzenna Brożek-Pestka (Oddział Okulistyczny WSzZ w Toruniu): *Metody obrazowania zmian chorobowych w narządzie wzroku u pacjentów z zaburzeniami hormonalnymi.*

Prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk i dr n. fiz. Maciej Wojtkowski (Zakład Fizyki Medycznej Instytutu Fizyki UMK): *Tomografia optyczna w zastosowaniach medycznych.*

Posiedzenie naukowe dnia 21 VI 2008 r.

(wspólnie z Oddziałem Bydgosko-Toruńskiego Towarzystwa Chirurgów Polskich)

Prof. dr hab. Bogusław Buszewski – wraz z zespołem (Wydział Chemii UMK): *Zastosowanie łączonych technik separacyjnych dla potrzeb diagnostyki medycznej.*

Dr n. med. Jacek Szeliga (Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej Collegium Medicum UMK w Toruniu): *Aktualny stan wiedzy na temat wczesnego leczenia operacyjnego OZT.*

Dr n. med. Jacek Piątkowski (Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej Collegium Medicum UMK w Toruniu): *Własne doświadczenia w laparoskopowych resekcjach jelita grubego.*

W dniu 5 XII 2008 r. w hotelu „Amazonka” w Ciechocinku zorganizowano uroczyste zebranie naukowo-szkoleniowe połączone z jubileuszem 50-lecia pracy i 75 rocznicy urodzin prof. dra hab. Waldemara Jędrzejczyka.

III

MATERIAŁY BIO- I BIBLIOGRAFICZNE CZŁONKÓW WYDZIAŁÓW TOWARZYSTWA

Wydział I

GRZEGORZ MAKSYMILIAN urodził się 7 marca 1935 r. w Świeciu n. Wisłą. Tam w czasie okupacji hitlerowskiej uczęszczał do szkoły podstawowej, którą ukończył w 1949 r. Następnie uczył się w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Grudziądzu. Po ukończeniu szkoły otrzymał nakaz pracy w charakterze nauczyciela w Mogilnie. W 1957 r. podjął stacjonarne studia na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Studiował historię, specjalizując się w historii średniowiecznej Polski, dziejach zakonu krzyżackiego i stosunkach polsko-niemieckich na seminarium prof. Karola Górskiego. Pod jego kierunkiem napisał pracę magisterską na temat kancelarii biskupstwa chełmińskiego, obronioną w 1962 r. Dzięki stypendium naukowemu mógł na ostatnim, piątym roku studiów przystąpić do kwerendy źródłowej i bibliograficznej do swojej pracy doktorskiej, dotyczącej problematyki dyplomatyczno-prawnej i sfragistycznej dokumentów II traktatu toruńskiego z 19 października 1466 r. Bezpośrednio po ukończeniu studiów, w roku akademickim 1962/1963 odbył staż asystencki w Katedrze Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii UMK w Toruniu pod kierunkiem prof. Karola Górskiego. W ciągu tego roku przeprowadził kwerendę archiwalną, m.in. w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, co umożliwiło mu od jesieni 1963 r., gdy podjął pracę w charakterze nauczyciela w Świeciu n. Wisłą, napisanie pierwszych rozdziałów dysertacji doktorskiej. Obrona pracy odbyła się w Instytucie Historii UMK 15 maja 1967 r. Po obronie został zatrudniony początkowo jako starszy asystent, a później jako adiunkt w Pracowni Toruńskiej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, kierowanej przez prof. Mariana Biskupa, gdzie zajął się pisaniem haseł do *Słownika historyczno-geograficznego ziemi chełmińskiej w średniowieczu*, a następnie niezwykle obszerną kwerendą do *Słownika historyczno-geograficznego Pomorza Gdańskiego w średniowieczu*. Pracując w PAN nawiązał trwale kontakty z niemieckimi uczonymi zajmującymi się dziejami zakonu krzyżackiego.

Kilkakrotnie gościł jako stypendysta, wygłaszał wykłady m.in. w ramach „Historische Kommission für Ost- und Westpreussen” i publikował artykuły m.in. w serii „Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens”. Hasła i kartoteka *Słownika historyczno-geograficznego Pomorza Gdańskiego* posłużyły mu do napisania rozprawy habilitacyjnej: *Struktura administracyjna i własnościowa Pomorza Gdańskiego od schyłku XIII w. do 1454 r.* Na jej podstawie habilitował się w 1984 r. na Wydziale Humanistycznym UMK w Toruniu. Hasła słownikowe zostały też wykorzystane do opracowania specjalnego spisu osad, który zawierał najistotniejsze dane dla celów czysto praktycznych, głównie identyfikacyjnych. Spis wydano drukiem w 1990 r. Zawiera on dane dotyczące 1387 jednostek osadniczych (wsi i miast) Pomorza Gdańskiego. Z początkiem 1985 r. objął stanowisko dyrektora Archiwum Państwowego w Toruniu. W tymże roku ówczesny minister edukacji nadał mu stopień docenta. Równocześnie w latach 1985–1989 przewodniczył polskiej grupie ekspertów zajmujących się wymianą archiwaliów z Zarządem Archiwów Niemieckiej Republiki Demokratycznej oraz oceną strat wojennych. W roku 1989, w związku z utworzeniem magisterskich studiów historycznych, został zatrudniony w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Bydgoszczy. Wkrótce objął funkcję kierownika Zakładu Historii Starożytnej i Średniowiecznej, a od 1990 r. kierownika Katedry Historii, przekształconej w 1991 r. w Instytut Historii. Przez kolejne pięć lat kierował nim jako dyrektor, w 1990 r. mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W tym okresie całą aktywność skupił na pozyskiwaniu samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, tworzeniu nowych zakładów, poszukiwaniu dogodnej siedziby dla Instytutu. W 2003 r. uzyskał tytuł profesora. Wiele uwagi poświęcał podtrzymaniu dawnych kontaktów zagranicznych, m.in. z Instytutem Maxa Plancka w Getyndze (Max-Planck-Institut für Geschichte) czy Międzynarodową Komisją Historyczną do Badania Zakonu Krzyżackiego (Internationale Historische Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens). Te kontakty przyczyniły się do wymiany prelegentów, publikacji pracowników Instytutu Historii w czasopismach zagranicznych, wyjazdów stypendialnych do Niemiec, na staże naukowe do wielu krajów europejskich i pozaeuropejskich. W tym okresie opublikował dwie książki poświęcone dziejom Pomorza Gdańskiego i komturstwa gniewskiego, zorganizował kilka sesji naukowych, których efektem było wydanie materiałów drukiem. Brał udział w sympozjach i sesjach naukowych poświęconych dziejom Pomorza. Obecnie pracuje nad uporządkowaniem i doprowadzeniem do wydania *Słownika historyczno-geograficznego Pomorza Gdańskiego w średniowieczu*. To obszerne opracowanie zaczyna przybierać cykl wydawniczy w postaci zeszytów obejmujących terytorialnie poszczególne XVI-wieczne powiaty Pomorza Gdańskiego. Tworząc solidne podstawy organizacyjne w zakresie badań historycznych, kładł nacisk na rozwój kadry naukowej. W ciągu kilku lat wypromował 273 magistrów i 9 doktorów.

Spis prac: a) Prace monograficzne: 1) Analiza dyplomatyczno-sfragistyczna dokumentów traktatu toruńskiego 1466 r., Toruń 1970, ss. 291. 2) Słownik historyczno-geograficzny ziemi chełmińskiej w średniowieczu, opr. K. Porębska przy współpr. M. Grzegorza, pod red. K. Buczka i M. Biskupa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971. 3) Struktura administracyjna i własnościowa Pomorza Gdańskiego pod rządami zakonu krzyżackiego w latach 1309–1454, Warszawa-Poznań-Toruń 1987, ss. 204. 4) Przywilej miasta Świecia z 25 lipca 1338 r., Toruń 1988, ss. 19. 5) Osady Pomorza Gdańskiego w latach 1309–1454, Warszawa-Łódź 1990, ss. 259, mapa. 6) Pomorze Gdańskie pod rządami Zakonu Krzyżackiego w latach 1308–1466, Bydgoszcz 1977, ss. 425, mapa. 7) Komturstwo gniewskie i jego strategiczne znaczenie, Bydgoszcz 2003, ss. 227, mapa. 8) Słownik historyczno-geograficzny ziemi chojnickiej w granicach komturstwa człuchowskiego, Chojnice 2005, ss. 125. 9) Pomorze Gdańskie pod rządami Zakonu Krzyżackiego w latach 1308–1466, wyd. II, Bydgoszcz 2007, ss. 272, mapa. 10) Słownik historyczno-geograficzny komturstwa gniewskiego i okręgu mniejszego nowskiego wójtostwa tczewskiego w średniowieczu, Pelplin 2008. 11) Słownik historyczno-geograficzny komturstwa tucholskiego w średniowieczu, Tuchola 2009.

b) Redakcje prac: 12) *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 3, 1991, ss. 193. 13) *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 4, 1994, ss. 149. 14) *Bydgoszcz. 650 lat praw miejskich. Zbiór artykułów*, Bydgoszcz 1996, ss. 328 (współred. Z. Biegański). 15) *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 5, 1997, ss. 226. 16) *Świecie i ziemia świecka w 800-lecie istnienia. Zbiór artykułów*, Bydgoszcz 1999, ss. 102. 17) *Historiograficzna prognoza 2000. Stan i potrzeby badań nad dziejami regionów kujawsko-pomorskiego i sąsiednich*, Bydgoszcz 2000, ss. 420. 18) *Studia Historyczne, Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy*, z. 6, Bydgoszcz 2000, ss. 201. c) *Artykuły*: 19) *Przewodnik po Chełmnie*, [w:] *Pomorze – Magazyn Społeczno-Kulturalny*, Rok XIV, nr 11 (281), Bydgoszcz-Toruń, 1–15 czerwca 1968, s. 5. 20) *Analiza dyplomatyczno-sfragistyczna dokumentów traktatu toruńskiego 1466 r.*, [w:] *Sprawozdanie z działalności i posiedzeń. Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w roku 1968*, Olsztyn 1969, s. 51–52. 21) *Bibliografia prac Karola Górskiego z lat 1928–1968*, *Zapiski Historyczne*, t. 34, z. 3, 1969, s. 222–236. 22) *Dzieje Pomorza*, [w:] *Pomorze – Magazyn Społeczno-Kulturalny*, Rok XV, nr 19 (313), Bydgoszcz-Toruń, 1–15 października 1969, s. 3, 14. 23) *Toruńska dyskusja nad „Historią Pomorza”*, *Zapiski Historyczne*, t. 36, z. 1, 1971, s. 179–182. 24) *Dwie koncepcje słownika historyczno-geograficznego*, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 1, 1972, s. 159–169. 25) *W sprawie polskich gwarantów traktatów z Zakonem Krzyżackim w XIV–XV wieku*, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 2–3, 1972, s. 393–406. 26) *XVI zjazd Hanzeatyckiej Wspólnoty Pracy NRD w Halle*, *Zapiski Historyczne*, t. 37, z. 1, 1972, s. 157–158. 27) *Kultura w czasach Kopernika*, *Pomorze – Magazyn Społeczno-Kulturalny*, Rok XVIII, nr 28 (384), Bydgoszcz-Toruń, 16–30 września 1972, s. 11. 28) *Dokumenty traktatu toruńskiego*, *Kwartalnik Historyczny*, R. 81, nr 2, 1974, s. 320–329. 29) *Szpitalnictwo w państwie krzyżackim w Prusach*, *Archiwum Historii Medycyny*, t. 37, z. 2, 1974, s. 129–148. 30) *Przywilej inkorporacyjny z 1454 r. a traktat toruński z 1466 r.*, *Rocznik Toruński*, t. 10, 1976, s. 259–274. 31) *XIX Zjazd Hanzeatyckiej Wspólnoty Pracy NRD w Chociebusu*, *Zapiski Historyczne*, t. 41, z. 1, 1976, s. 183–185. 32) *W czasach krzyżackich (1309–1466)*, [w:] *Dzieje Świecia nad Wisłą i jego regionu*, t. 1, pod red. K. Jasińskiego

go, Warszawa-Poznań-Toruń 1979, s. 143–206. 33) W czasach Rzeczypospolitej szlacheckiej (1466–1772), *ibid.*, s. 207–261 (wspólnie z S. Cackowskim). 34) Synteza Pomorza Nadwiślańskiego, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 2, 1980, s. 221–248 (współaut. J. Dygdała, W. Wrzesiński). 35) Wcielenie całości ziem pruskich do Królestwa Polskiego, [w:] *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, t. 1, pod red. J. Sikorskiego, S. Szostakowskiego, Warszawa 1981, s. 150–159. 36) Powstanie i rozwój opozycji stanów pruskich wobec Zakonu, *ibid.*, s. 142–149. 37) Rozwój Nidzicy na tle procesów osadniczych w komornictwie w okresie krzyżackim, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 4, 1982, s. 1–22. 38) Rola szpitalnictwa w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach w XIII–XV w., [w:] *Wkład starożytności, średniowiecza i renesansu w rozwój nauk medycznych. Materiały z sesji naukowej, Toruń 12–13 września 1980*, pod red. W. Wróblewskiego, Toruń 1983, s. 55–66. 39) Rola zamków w administracji Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków, [w:] *Średniowieczne zamki Polski Północnej*, pod red. A. Pawłowskiego, Malbork 1983, s. 33–48. 40) Struktura administracyjno-własnościowa Pomorza Gdańskiego od schyłku XIII w. do 1454 r., *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego w Toruniu*, nr 37, 1983, s. 58–62. 41) Kult świętej Elżbiety, patronki zakonu krzyżackiego i jego recepcja w państwie krzyżackim w Prusach, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 4, 1984, s. 413–419. 42) Ein historisch-geographisches Lexikon von Pommerellen im Mittelalter als Grundlage für zukünftige Forschungen, [w:] *Beiträge zur Geschichte Westpreussens*, Bd. 9, hrsg. v. B. Jähnig und P. Letkemann, Münster 1985, s. 169–178. 43) Opozycja stanów pruskich wobec Zakonu, [w:] *Warmia i Mazury. Zarys dziejów*, pod red. B. Łukaszewicza, Olsztyn 1985, s. 155–163. 44) Wcielenie ziem pruskich do Królestwa Polskiego, *ibid.*, s. 167–176. 45) Entstehen und Entwicklung der Ordensverwaltung in Pommerellen nach 1308, [w:] *Beiträge zur Geschichte des Deutschen Ordens*, Bd. 1, hrsg. v. U. Arnold, Marburg, *Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens*, Bd. 36, 1986, s. 19–46. 46) Niektóre aspekty badań nad szklarstwem średniowiecznym w świetle informacji pisanych (na przykładzie Pomorza Gdańskiego), *Acta Universitatis Nicolai Copernici, Nauki Humanistyczno-Społeczne*, z. 3–4, 1987, *Archeologia XII*, s. 89–96. 47) I Konferencja Międzynarodowa Historycznej Komisji do badania dziejów Zakonu Krzyżackiego w Mergentheim, *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 3–4, 1987, s. 583–588. 48) Lokacja miast na Pomorzu Gdańskim w latach 1309–1454 na tle działalności politycznej i gospodarczej oraz administracyjnej Zakonu Krzyżackiego, [w:] *W kręgu stanowych i kulturowych przeobrażeń Europy Północnej w XIV–XVIII wieku*, pod red. Z. H. Nowaka, Toruń 1988, s. 39–55. 49) Przekazanie zbiorów Freymutha Zarządowi Archiwów SRR, *Archeion*, t. 84, 1988, s. 322–324. 50) Die territorialen Erwerbungen des Deutschen Ordens in Pommerellen vor 1308, *Zeitschrift für Ostforschung*, Jg. 38, H. 1, 1989, s. 34–57. 51) Das Zinsbuch der Komturei Mewe von 1444, [w:] *Beiträge zur Geschichte Westpreussens*, Nr 12, hrsg. v. B. Jähnig und P. Letkemann, Münster/West. 1991, s. 101–116. 52) Księga czynszowa komturstwa gniewskiego z 1444 r., *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 3, 1993, s. 123–136. 53) Pommerellen als Gebiet von Siedlungstätigkeit und Landwirtschaft während der Herrschaft des Deutschen Ordens, [w:] *Beiträge zur Geschichte des Deutschen Ordens*, Bd. 2, hrsg. von U. Arnold, Marburg, *Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens*, Bd. 49, 1993, s. 87–100. 54) Zabiegi instytucji kościelnych z terenu Pomorza Gdańskiego o zachowanie swoich przywilejów i dóbr w okresie panowania Zakonu Niemieckiego w latach

1309–1454, *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 4, 1994, s. 43–68. 55) Kancelaria wielkich mistrzów. Stan badań, [w:] *Pomorze Sławińskie i jego sąsiedzi X–XV w.*, pod red. J. Hauzińskiego, Gdańsk 1995, s. 137–149. 56) U źródeł powstania formuły narodowościowej i pojęcia ojczyzn w średniowieczu, [w:] *Wychowanie patriotyczne młodzieży*, Bydgoszcz 1995, s. 47–63. 57) *Das Zinsbuch der Komturei Mewe von 1444*, [w:] *Beiträge zur Geschichte Westpreussens*, Nr 12, hrsg. von B. Jähnig und P. Letkemann, Münster/Westf. 1995, s. 101–116. 58) Lokacja miasta Tuchola na tle działalności osadniczej Zakonu Krzyżackiego na Pomorzu Gdańskim, [w:] *Szkice Tucholskie. W 650-lecie nadania praw miejskich Tucholi*, pod red. W. Jastrzębskiego, Bydgoszcz-Tuchola 1996, s. 47–65. 59) Przywilej lokacyjny miasta Tuchola z 1246 r., *ibid.*, s. 219–225. 60) 650-lecie Bydgoszczy z perspektywy historycznej, [w:] *Bydgoszcz. 650 lat praw miejskich*, pod red. M. Grzegorza i Z. Biegańskiego, Bydgoszcz 1996, s. 17–22. 61) Słowo wstępne, [w:] *Bydgoszcz. 650 lat praw miejskich*, pod red. M. Grzegorza, Bydgoszcz 1996, s. 7–11. 62) *Dzieje średniowiecznego archiwum krzyżackiego i kancelarii wielkich mistrzów*, *Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 5, 1997, s. 33–49. 63) *Księga komturstwa gdańskiego jako źródło do badań historycznych*, *ibid.*, s. 77–87. 64) *Pomeranika w Muzeum Brytyjskim w Londynie*, *ibid.*, s. 133–146. 65) *Zur Geschichte des mittelalterlichen Ordensarchivs und der Kanzlei des Hochmeisters*, [w:] *Kanzleisprachen 1, Deutschsprachige Kanzleien des Spätmittelalters und der frühen Neuzeit*, hrsg. von J. Grabarek, Bydgoszcz 1997, s. 203–213. 66) Wpływ dziedzictwa historycznego na wychowanie młodzieży w epoce dążeń do Europy zjednoczonej, [w:] *Edukacja obywatelska młodzieży polskiej u progu zjednoczonej Europy*, pod red. W. Magonia, E. Jeziorkowskiego, Bydgoszcz 1998, s. 31–45. 67) *Świecie i księstwo świecko-lubiszewskie w świetle dokumentu księcia Grzymisława z 11 listopada 1198 r. (Przyczynek do studiów dyplomatyczno-kancelaryjnych i osadniczych)*, [w:] *Świecie i ziemia świecka w 800-lecie istnienia. Zbiór artykułów*, pod red., Bydgoszcz 1999, s. 11–31. 68) Słowo wstępne, *ibid.*, s. 7–10. 69) *Państwo krzyżackie w świetle historiografii prusko-niemieckiej i polskiej. Perspektywy badawcze*, [w:] *Historiograficzna prognoza 2000*, Bydgoszcz 2000, s. 163–177. 70) Słowo wstępne, *ibid.*, s. 5–6. 71) *Die Lokation der Stadt Tuchel vor dem Hintergrund der siedlerischen Tätigkeit des Deutschen Ordens in Pommerellen, Tucheler Heimatgrüsse. Mitteilungsblatt des Heimatkreises Tuchel*, nr 60/61, 2001, s. 16–44. 72) *Kancelaria wielkich mistrzów – aspekty jej organizacji i działalności*, [w:] *Kancelarie krzyżackie. Stan badań i perspektywy badawcze. Materiały z międzynarodowej konferencji naukowej. Malbork 18–19 X 2001 r.*, pod red. J. Trupindy, Malbork 2002, s. 119–131. 73) *Państwo krzyżackie w Prusach (mapa)*, [w:] B. Pękala, *Żeromskiego świat i Polska*, wyd. własne autora, Międzyrzecz 2003, s. 163–164. 74) *Sieć osadnicza Pomorza Gdańskiego z podziałem własnościowym – przełom XIV i XV wieku (wkładka)*, *ibid.*, s. 172–173. 75) *Sieć osadnicza Pomorza Gdańskiego z podziałem własnościowym – przełom XIV i XV wieku, mapa*, *ibid.*, s. 162a. 76) *Chojnice na tle średniowiecznego otoczenia osadniczego*, [w:] *Bitwa pod Chojnicami 18 IX 1454 r. w tradycji historycznej i regionalnej*, pod red. J. Knopka, B. Kuffla, Chojnice 2004, s. 31–38, *Biblioteka Chojnicka*, t. 1. 77) *Rzekome czy faktyczne nadanie ziemi gniewskiej przez księcia lubiszewsko-tczewskiego na rzecz Zakonu Krzyżackiego w świetle jego wcześniejszych fundacji*, *Rocznik Gniewski*, t. 1, 2004, s. 14–18. 78) *Bory Tucholskie w średniowieczu i czasach nowożytnych do 1772 r.*, [w:] *Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Borów*

Tucholskich. Stan i potrzeby badawcze. Materiały z sesji naukowej 19 listopada 2005 r., pod red. W. Jastrzębskiego, J. Woźnego, Bydgoszcz-Tuchola 2005, s. 98–106. 79) Laudacja z okazji nadania profesorowi zwyczajnemu doktorowi habilitowanemu Jerzemu Lesławowi Wyrozumskiemu tytułu doktora honoris causa Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, [w:] Jerzy Lesław Wyrozumski. Doktor Honoris Causa Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2005, s. 9–14. 80) Chojnice na tle średniowiecznego otoczenia osadniczego, [w:] Bitwa pod Chojnicami 18 IX 1454 r. w tradycji historycznej i regionalnej, pod red. J. Knopka, B. Kuffla, wyd. II poprawione, Chojnice 2006, s. 33–40, Biblioteka Chojnicka, t. 7. 81) Geneza i znaczenie księgi wpisów w kancelarii wielkiego mistrza i polskiej królewskiej, [w:] Kancelaria wielkich mistrzów i polska kancelaria królewska w XV wieku, pod red. J. Trupindy, Malbork 2006, s. 85–94. 82) Świecie miasto mojego dzieciństwa, [w:] Portret mojego miasta. Świecie, Album zaprojektowali i wykonali M. i J. A. Karnasiewiczowie, Kraków 2006, s. 7–11. 83) Przeobrażenia społeczno-gospodarcze w komturstwie człuchowskim jako rezultat podjęcia działalności osadniczej przez Zakon Krzyżacki, [w:] Ziemia Człuchowska – Kaszuby – Pomorze. O dziejach, kulturze i ludziach, Człuchów 2007, s. 17–31. d) R e c e n z j e: 84) I. Sułkowska-Kurasiowa, Polska kancelaria królewska w latach 1447–1506, Wrocław 1967 – Zapiski Historyczne, t. 35, z. 3/4, 1970, s. 191–194. 85) Die Staatsverträge des Deutschen Ordens in Preussen im 15. Jahrhundert, Bd. 3 (1467–1497), bearb. v. E. Weise, Marburg/Lahn 1966 – *ibid.*, s. 52–53. 86) W. Nöbel, Michael Küchmeister Hochmeister des Deutschen Ordens 1414–1422, Bad Godesberg 1969, Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens, Bd. 5 – Komunikaty Mazursko-Warmińskie, z. 3, 1970, s. 478–480. 87) M. Pollakówna, Kronika Piotra z Durburga, Wrocław-Warszawa-Kraków 1968 – *ibid.*, z. 4, 1970, s. 607–609. 88) K. Wieser, Nordosteuropa und der Deutsche Orden, Bd. 1 (bis 1561), Bad Godesberg 1969, Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens, Bd. 17 – *ibid.*, nr 2–3, 1971, s. 355–358. 89) C. Probst, Der Deutsche Orden und sein Medizinalwesen in Preussen. Hospital, Firmarie und Arzt bis 1525, Bad Godesberg 1969, Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens, Bd. 29 – Zapiski Historyczne, t. 36, z. 2, 1971, s. 152–155. 90) C. A. Lückerath, Paul von Rusdorf, Hochmeister des Deutschen Ordens 1422–1441, Bad Godesberg 1969, Quellen und Studien zur Geschichte des Deutschen Ordens, Bd. 15 – Komunikaty Mazursko-Warmińskie, nr 2–3, 1971, s. 358–363. 91) Preussisches Urkundenbuch, Bd. 5, Lfg. 1 (1352–1356), hrsg. v. K. Conrad, H. Koepen, Marburg 1969 – Zapiski Historyczne, t. 36, z. 3, 1971, s. 95–97. 92) P. G. Thielen, Die Verwaltung des Ordensstaates Preussen vornehmlich im 15. Jahrhundert, Köln – Graz 1965, Ostmitteleuropa in Vergangenheit und Gegenwart, Bd. 11 – Komunikaty Mazursko-Warmińskie, nr 4, 1971, s. 512–516. 93) M. Biskup, Trzynastoletnia wojna z Zakonem Krzyżackim. 1454–1466, Warszawa 1967 – Rocznik Elbląski, t. 5, 1972, s. 324–328. 94) Historia Pomorza, t. 1, do roku 1466, cz. 1–2, Poznań 1972 – *ibid.*, s. 317–320. 95) M. Roman, Osadnictwo i stosunki własnościowe w Pomezaniu biskupiej od końca XIII do połowy XV wieku, Zapiski Historyczne, t. 37, 1972, z. 1, s. 25–53 – Komunikaty Mazursko-Warmińskie, nr 4, 1972, s. 687–689. 96) R. Wenskus, Das Ordensland Preussen alt Territorialstaat des 14. Jahrhunderts, [w:] Der deutsche Territorialstaat des 14. Jahrhundert, Bd. 1, Sigmaringen 1970, s. 347–382 – *ibid.*, nr 3, 1973, s. 289–294. 97) K. Abe, Die Komturei Osterode des Deutschen Ordens in Preussen 1341–1525, Köln-Berlin 1972 – *ibid.*, s. 285–289. 98) Biblioteczka Kopernikańska,

nr 1–9, Toruń 1968–1972 – *ibid.*, nr 4, 1973, s. 527–532. 99) Preussisches Urkundenbuch, Bd. 5, Lfg. 2 (1357–1361, hrsg. v. K. Conrad, H. Koeppen), Marburg 1973 – *Zapiski Historyczne*, t. 39, z. 2, 1974, s. 127–129. 100) *Regesta historico-diplomatica Ordinis S. Mariae Theutonicorum 1198–1525*, Vol. 3, 1511–1525, Pars I, bearb. v. E. Joachim, W. Hubatsch, Göttingen 1973 – *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 3, 1974, s. 363–366. 101) *Zur Geschichte des Deutschen Ordens*, Köln-Wien 1969, *Studien zum Deutschtum im Osten*, H. 5 – *ibid.*, nr 4 (126), 1974, s. 533–535. 102) *Stadt und Stadtherr in 14. Jahrhundert. Entwicklungen und Funktionen*, hrsg. von W. Rausch, Linz-Donau 1972, *Beiträge zur Geschichte der Städte Mitteleuropas*, Bd. 2 – *ibid.*, s. 535–537. 103) K. Wieser, *Nordosteuropa und der Deutsche Orden*, *Kurzregesten*, Bd. 1 (bis 1515), Bd. 2 (1525 – Ende 18. Jh.), Bonn-Bad Godesberg 1969–1972 – *ibid.*, nr 1, 1975, s. 95–98. 104) H. Ewe, *Schiffe aus Siegelrn*, Rostock 1972 – *ibid.*, nr 2, 1975, s. 263–265. 105) S. Płaza, *Źródła drukowane do dziejów wsi w dawnej Polsce*, *Studium bibliograficzno-źródłoznawcze*, Kraków 1974 – *ibid.*, nr 4, 1975, s. 527–529. 106) H. K. Lampe, *Bibliographie des Deutschen Ordens bis 1959*, bearb. v. K. Wieser, Bonn-Godesberg 1975 – *ibid.*, nr 2, 1976, s. 274–278. 107) G. Kisch, *Studien zur Rechts- und Sozialgeschichte des Deutschordenslandes*, Sigmaringen 1973, *Forschungen und Quellen zur Rechts und Sozialgeschichte des Deutschordenslandes*, Bd. 1, *ibid.*, 1 (131), 1976, s. 122–124. 108) *Das Zinsbuch Bischof Joannes Kropidłos von Włocławek vom Beginn des 15. Jahrhunderts*, hrsg. v. P. Kriedte, *Jahrbuch für die Geschichte Mitte- und Ostdeutschlands*, Bd. 22, 1973, s. 1–109 – *Zapiski Historyczne*, t. 41, z. 2, 1976, s. 112–114. 109) *Preussisches Urkundenbuch*, Bd. 5, Lfg. 3, hrsg. v. K. Conrad, Marburg 1975 – *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 3/4, 1977, s. 497–499. 110) U. Arnold, *Mergentheim und Königsberg/Berlin – die Rekuperationsmühungen des Deutschen Ordens auf Preussen*, *Württembergisch Franken Jahrbuch*, 1976, s. 14–54 – *ibid.*, nr 3, 1978, s. 465–467. 111) K. Górski, *Zakon Krzyżacki a powstanie państwa pruskiego*, Warszawa 1977 – *ibid.*, nr 2, 1979, s. 235–237. 112) *Das elbinger Stadtbuch*, Bd. 1, 1330–1360, hrsg. v. H. W. Hoppe, Münster 1976 – *Rocznik Elbląski*, t. 8, 1979, s. 408–409. 113) *Sztuka pobrzeża Bałtyku*, *Materiały z Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki*, Gdańsk, listopad 1976, Warszawa 1978 – *Komunikaty Mazursko-Warmińskie*, nr 1, 1980, s. 110–112. 114) J. Sikorski, *Monarchia polska i Warmia u schyłku XV wieku*, *Zagadnienia prawno-ustrojowe i polityczne*, Olsztyn 1978 – *ibid.*, nr 1, 1980, s. 103–106. 115) K. Neitmann, *Zur Revindikationspolitik des Deutschen Ordens nach Tannenberg*, *Die Auseinandersetzungen zwischen dem Deutschen Orden und Polen-Litauen um die Ratifizierung des Friedensvertrages vom Melno-See 1422/1423*, *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, Neue Folge, Bd. 31, 1983, H. 1, s. 50–80 – *Zapiski Historyczne*, t. 51, z. 1, 1986, s. 177–180. 116) J. Spors, *Podziały administracyjne Pomorza Gdańskiego i Sławińskiego-Słupskiego od XII do początków XIV w.*, Słupsk 1983 – *ibid.*, t. 52, z. 3, 1987, s. 169–175. 117) W. Bliss, *Die Plankammer der Regierung Marienwerde*, *Spezialinventar 1670 bis 1919*, Köln 1982 – *Archeion*, t. 84, 1988, s. 262–266. 118) K. Zielińska-Melkowska, *Przywilej chełmiński 1233 i 1251*, Toruń, *Teksty Pomników Prawa Chełmińskiego w Przekładach Polskich*, nr 1 – *ibid.*, t. 86, 1989, s. 190–195. 119) *Historia Bydgoszczy*, t. 1, do roku 1920, pod. red. M. Biskupa, Warszawa-Poznań 1991 – *Kronika Bydgoska*, t. 12 [druk 1992], s. 311–314. 120) J. Kutta, *Prezydenci miasta Bydgoszczy 1920–1939*, *Bydgoszcz 1991 – Studia Historyczne (Zeszyty Naukowe WSP w Bydgoszczy)*, z. 3, 1993, s. 185–188. 121) A. Rutkowska-

Płachocińska, *Materialne warunki bytu ubogich w miastach późnośredniowiecznych na zachodzie Europy*, Wrocław 1988 – *ibid.*, s. 189–193. 122) *800 Jahre Deutscher Orden. Ausstellungskatalog des Germanischen Nationalmuseums* herausgegeben vom Germanischen Nationalmuseum und der Internationalen Historischen Kommission zur Erforschung des Deutschen Ordens, hrsg. v. G. Bott und U. Arnold, Gütersloh-München 1990 – *ibid.*, z. 4, 1994, s. 127–132. 123) *Elbing 1237–1987. Beiträge zum Elbing-Kolloquium im November 1987 in Berlin*, hrsg. B. Jähnig, H. J. Schuch, Münster 1991, Quellen und Darstellungen zur Geschichte Westpreussen, Nr 25 – *ibid.*, s. 133–137. 124) J. Kutta, *Obywatele honorowi miasta Bydgoszczy (1920–1939)*, Bydgoszcz 1992 – *ibid.*, s. 139–141. 125) B. Śliwiński, *Urzednicy Pomorza Wschodniego do 1309 roku. Spisy*, Wrocław 1989, *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej*, t. V, Pomorze – Prusy Królewskie, z. 1 – *ibid.*, s. 143–149. 126) K. Neitmann, *Der Hochmeister des Deutschen Ordens in Preussen – ein Residenzherrscher unterwegs. Untersuchungen zu den Hochmeisteritineraren im 14. und 15. Jahrhundert*, Köln-Wien 1990, *Veröffentlichungen aus den Archiven Preussischer Kulturbesitz*, Bd. 30 – *ibid.*, z. 5, 1997, s. 168–177. 127) *Herzog Albrecht von Preussen und Bistum Ermland (1525–1550). Regesten aus dem Herzoglichen Briefarchiv und dem Ostpreussischen*, bearb. von S. Hartmann, Köln-Weimar-Wien 1991, *Veröffentlichungen aus den Archiven Preussischer Kulturbesitz*, Bd. 31 – *ibid.*, s. 182–184. 128) *Katalog dokumentów i listów krzyżackich* Archiwum Państwowego w Toruniu, t. 1 (1251–1454), opr. A. Radziński, J. Tandecki, Warszawa 1994 – *ibid.*, z. 6, 2000, s. 195–197. 129) *Katalog dokumentów i listów krzyżackich oraz dotyczących wojny trzynastoletniej z Archiwum Państwowego w Toruniu*, t. 2 (1454–1510), opr. A. Radziński, J. Tandecki, Warszawa 1998 – *ibid.*, s. 195–197.

KWIATKOWSKA WIESŁAWA urodziła się 12 lutego 1953 r. w Dobrym Mieście w województwie olsztyńskim. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Ornecie. W 1972 r. podjęła studia historyczne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Uczęszczała na seminarium z historii średniowiecznej prowadzone przez prof. dr. hab. Antoniego Czacharowskiego. Pod jego kierunkiem napisała pracę magisterską „Wybrane zagadnienia z życia kulturalnego średniowiecznego Torunia”. W czasie studiów otrzymywała stypendium naukowe Polskiej Akademii Nauk. Studia ukończyła w roku 1977. Początkowo pracowała jako nauczyciel historii w Liceum Ogólnokształcącym w Chełmży, a od 15 lutego 1978 r. do 31 stycznia 2000 r. w Archiwum Państwowym w Toruniu. Przeszła wszystkie szczeble kariery zawodowej, od młodszego archiwisty, poprzez kierownika działu opracowania zasobu, do zastępcy dyrektora. Ukończyła dwa Studia Podyplomowe Archiwistyki. Ma także uprawnienia do zajmowania stanowisk dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej przyznane przez Komisję Egzaminacyjną dla Bibliotekarzy i Dokumentalistów Dyplomowanych przy Ministrze Edukacji Narodowej. W dniu 17 marca 1992 r. obroniła pracę doktorską pod tytułem „Średniowieczne księgozbiory franciszkanów i dominikanów toruńskich jako świadectwo ich kultury umysłowej i możliwości oddziaływania na środowisko mieszczańskie” i uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych. Przez wiele

lat współpracowała z Fundacją „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej”, nadzorując i wykonując prace archiwalne. Ponadto od 1 października 1996 r. pracowała na 0,5 etatu jako adiunkt w Zakładzie Archiwistyki Instytutu Historii i Archiwistyki UMK. W latach poprzednich (1995–1996) prowadziła zajęcia dydaktyczne dla studentów archiwistyki w ramach prac zleconych. Od 1 lutego 2000 r. podjęła pracę w Instytucie Historii i Archiwistyki jako adiunkt w wymiarze pełnego etatu, rezygnując z pracy w Archiwum. W roku 2006 ukazała się drukiem rozprawa habilitacyjna pt. „Kancelaria Ewangelickiego Kościoła Unijnego w Prusach Zachodnich w latach 1817–1920 i pozostałe po niej akta”. Na jej podstawie oraz dotychczasowego dorobku naukowego uzyskała w dniu 20 marca 2007 r. stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych. W jej dorobku naukowym można wyróżnić dwa podstawowe nurty. Pierwszy dotyczy dziejów średniowiecznych księgozbiorów, przede wszystkim toruńskich klasztorów mendykanckich. Druga dziedzina badań obejmuje problematykę archiwalną i jest bezpośrednio związana z długoletnią pracą zawodową w Archiwum Państwowym w Toruniu, polegającą przede wszystkim na naukowym opracowaniu zasobu archiwalnego. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego, Towarzystwa Naukowego w Toruniu, Stowarzyszenia Archiwistów Polskich (przewodniczącą Sekcji Edukacji Archiwalnej).

Spis prac: a) Prace monograficzne: 1) Kancelaria Ewangelickiego Kościoła Unijnego w Prusach Zachodnich w latach 1817–1920 i pozostałe po niej akta, Wydawnictwo UMK, Toruń 2006. b) Rozprawy i artykuły: 2) Zbiory rękopiśmienne toruńskich bibliotek średniowiecznych, Rocznik Toruński, t. 12, 1977, s. 131–144. 3) Zbiory archiwalne Fundacji „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu”, [w:] Biblioteka Fundacji Archiwum Pomorskie AK, t. 4: Armia Krajowa na Pomorzu, Toruń 1993, s. 299–304. 4) Materiały do dziejów konspiracyjnych organizacji pozaakowskich na Pomorzu w zbiorach Fundacji, *ibid.*, t. 5: Pomorskie organizacje konspiracyjne (poza AK) 1939–1945, Toruń 1994, s. 251–258 (współautor H. Marcinkowska). 5) Biblioteka klasztoru dominikanów toruńskich w średniowieczu. Uwagi o zawartości tematycznej, [w:] *Studia nad dziejami miast i mieszczaństwa w średniowieczu*, t. 1, red. R. Czaja i J. Tandecki, Toruń 1996, s. 154–172. 6) Archiwum Państwowe w Toruniu, Rocznik Toruński, t. 23, 1997, s. 189–191. 7) Archiwum Państwowe w Toruniu (Oddział I, Plac Rapackiego 4), Rocznik Toruński, t. 24, 1997, s. 289–293. 8) Średniowieczna biblioteka klasztoru franciszkanów w Toruniu, *Folia Toruniensia*, t. 1, 2000, s. 9–30. 9) Toruń miastem Hanzy, seria Skarby Archiwum w Toruniu, nr 2, Toruń 2000. 10) Zbiory archiwalne Ośrodka Dokumentacji Wychodźstwa Polskiego przy Domu Polonii w Pułtsku, *Archiwista Polski*, nr 4 (20), 2000, s. 25–33. 11) Ustrój sądownictwa powszechnego w Polsce międzywojennej (1918–1939), [w:] *Archiwa instytucji wymiaru sprawiedliwości w służbie państwa i obywateli*, red. J. Baranowski i U. Zarzycka-Sutter, Łódź 2001, s. 15–26. 12) Kształcenie archiwistów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1951–2001, *Archiwista Polski*, nr 3–4 (23), 2001, s. 54–72 (współautor W. Chorążyczewski). 13) Kilka uwag do „Projektu zmian archiwalnych przepisów metodycznych”, *Archiwista Polski*, nr 1 (25), 2002, s. 57–60. 14) Średniowieczne księgozbiory franciszkanów i dominikanów toruńskich i ich znaczenie dla kultury miesz-

czaństwa, *Zapiski Historyczne*, t. 67, 2002, z. 1, s. 7–23. 15) Koncepcja kierunku archiwistyki na uniwersytetach polskich, [w:] *Archiwa i archiwiści w dobie społeczeństwa informacyjnego. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Archiwistów polskich. Szczecin 12–13 września 2002 r.*, t. 1, red. D. Nałęcz, Toruń 2002, s. 381–394 (współautor W. Chorążyczewski). 16) Wpływ komputeryzacji archiwów na metodykę archiwalną, *Archiwista Polski*, nr 3 (31), 2003, s. 31–38. 17) Układ akt w registraturze ewangelickiej diecezji w Toruniu w XIX wieku, *Archiwista Polski*, nr 4 (36), 2004, s. 37–45. 18) Powołanie specjalności „archiwistyka i zarządzanie dokumentacją” na UMK w kontekście prac nad utworzeniem osobnego kierunku studiów, *Archeion*, t. 105, 2003, s. 64–71 (współautor W. Chorążyczewski). 19) Stan registrarur parafialnych w ewangelickiej diecezji (superintendenturze) toruńskiej w świetle protokołów wizytacyjnych z lat 1840–1916, *Zapiski Historyczne*, t. 70, 2005, z. 2–3, s. 135–148. 20) Budowa elektronicznego systemu informacji archiwalnej w Polsce. Stan obecny i perspektywy, *Archiwista Polski*, nr 2 (46), 2007, s. 81–91. 21) O nowym kierunku „archiwistyka i zarządzanie dokumentacją” z perspektywy roku doświadczeń, [w:] *Archiwa w nowoczesnym społeczeństwie. Pamiętnik V Zjazdu Archiwistów Polskich, Olsztyn 6–8 września 2007 r.*, red. J. Poraziński i K. Strykowski, Warszawa 2008, s. 395–409. 22) Miejsce opracowania zasobu we współczesnej myśli i praktyce archiwalnej, [w:] *I Toruńskie konfrontacje archiwalne*, t. 1. *Archiwistyka na uniwersytetach*, *Archiwistyka w archiwach*, red. W. Chorążyczewski i A. Rosa, Toruń 2009, s. 33–52. 23) Sylwetka i kompetencje absolwenta studiów archiwistyki i zarządzania dokumentacją, *Problemy archiwistyki*, nr 2, 2009, www.archiwa.gov.pl (współautor W. Chorążyczewski). 24) Zmiany w nauczaniu archiwistów i zarządców dokumentacji na uniwersytetach polskich w kontekście wdrażania procesu bolońskiego, [w:] *Res Historica*, t. 28, 2009. *Problemy nauczania archiwistyki i jego dziejów w Polsce. Z okazji trzydziestolecia specjalności archiwistycznej w UMCS*, red. J. Łosowski, s. 21–37 (współautor W. Chorążyczewski). 25) Kierunki zmian w programach nauczania archiwistów w Polsce po podpisaniu Deklaracji Bolońskiej, [w:] *Kształcenie archiwistów i zarządców dokumentacji w kontekście wdrażania Procesu Bolońskiego*, red. I. Mamczak-Gadkowska, Poznań 2009, s. 27–50 (współautor W. Chorążyczewski). c) Recenzje: 26) *Die evangelischen Kirchengemeinden in Ostpreussen und Westpreussen in den Pfarr-Almanachen von 1912 und 1913. Mit alphabetischen Registern der eingepfarrten Orte (Kirchspielverzeichnisse), Sonderschriften des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreussen e. V.*, Nr. 59, Hamburg 2000; *Zapiski Historyczne*, t. 67, 2002, z. 1. d) *Sprawozdania*: 27) *III Powszechny Zjazd Archiwistów w Toruniu*, [w:] *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku*, *Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*. Toruń 2–4 września 1997, red. D. Nałęcz, Warszawa 1998, s. 9–12. e) *Inne*: 28) *Okręg Pomorze Armii Krajowej w dokumentach 1939–1945*, Toruń 1991 (wstęp: W. Kwiatkowska, J. Sziling).

POKSIŃSKA MARIA urodziła się 14 października 1949 r. w Tomaszowie Lubelskim. Szkołę podstawową i liceum ogólnokształcące ukończyła w Bydgoszczy. Studiowała na Wydziale Matematyki-Fizyki-Chemii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, kierunek chemia, uzyskując w 1973 r. tytuł magistra chemii. Pracę magisterską „Otrzymywanie fenolanu potasowego” na-

pisała pod kierunkiem prof. dr. hab. Henryka Konecznego. Od 1973 r. do 2007 r. była pracownikiem Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w Zakładzie Technologii i Technik Malarskich, kolejno jako asystent stażysta (1973), asystent (1974), adiunkt (1982) i profesor UMK (od 1999). Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych został jej nadany 13 lipca 1982 r. przez Radę Naukową Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK na podstawie rozprawy „Materiały i technika dolnośląskich sztukaterii z 2 połowy XVII wieku” napisanej pod kierunkiem prof. dr. Zbigniewa Brochwicza. Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych (w zakresie architektura i urbanistyka – historia architektury, zabytki architektury) uzyskała 26 października 1994 r. uchwałą Rady Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej „Polichromia romańskiej i wczesnogotyckiej rzeźby architektonicznej. Zespół rzeźby trzebnickiej”. Zainteresowania badawcze od początku wiązały się z profilem działalności Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa, gdzie praktyczną konserwację dzieł sztuki poprzedza znawstwo ich historii, wiedza o dawnych technikach, materiałach i metodach ich badania. Problematyka badawcza obejmowała badania technik i technologii dawnych warsztatów w zakresie materiałoznawstwa i chronologii warstw historycznych, a wiązała się głównie ze sztuką cystersów oraz zakonu krzyżackiego. Prace, doktorska i habilitacyjna, dotyczyły zabytków dolnośląskiej architektury. Przygotowanie z zakresu nauk ścisłych było niezwykle pomocne w rozwiązywaniu problemów związanych z praktyczną konserwacją zabytków, a także poszukiwaniem odpowiedzi na pytania stawiane przez nauki historyczne. Jej działalność dotyczyła znakomitych zabytków malarstwa i architektury romańskiej (Gniezno, Trzebnica, Czerwińsk, Sulejów, Łekno) oraz gotyckiej (Toruń, Malbork, Kwidzyn, Gdańsk i wiele innych). Pokłósie tych badań stanowi około sześćdziesięciu „Dokumentacji badań” zabytków malarstwa i architektury (maszynopisy, bogato ilustrowane, stanowiące rodzaj ekspertyz) oraz liczne artykuły i wystąpienia. Badała też dekoracje sztukatorskie we wnętrzach i na elewacjach, między innymi w Lubiążu, Trzebnicy i Lubostroniu (woj. kujawsko-pomorskie). W tym ostatnim zabytku wykonała też w latach 1982/83 znaczną część praktycznej konserwacji klasycystycznych sztukaterii we wnętrzu rotundy, wdrażając do współczesnej praktyki doświadczenia dawnych sztukatorów. Badania zabytkowych zapraw prowadziła też dla próbek pobranych na stanowiskach archeologicznych w Łeknie, Gnieźnie, Zawichoście i Bierzwniku. W 1996 r. powołana została do zespołu ekspedycji archeologicznej „Łekno” działającej przy Instytucie Historii UAM w Poznaniu. Jest autorką ponad pięćdziesięciu prac naukowych i około sześćdziesięciu niepublikowanych dokumentacji badań. Wypromowała trzech doktorów (obrony prac w 2000, 2003 i 2006 r.). Jedna z prac była pierwszą pracą napisaną i obronioną w języku angielskim na Wydziale Sztuk Pięknych UMK. Była też promotorem 23 prac magisterskich (w tym trzy prace nagrodzone). Prowadzi wykłady

i ćwiczenia na studiach dziennych oraz podyplomowych w kraju i za granicą z zakresu historii technik malarstwa i rzeźby oraz metodyki badań dawnych materiałów malarskich, a także z historii i technologii zapraw i tynków. Ponadto prezentowała referaty na około 30 konferencjach krajowych i zagranicznych (Lizbona, Praga, Montreux, Berlin, Paryż, Padwa). Za osiągnięcia w działalności naukowej i dydaktycznej uzyskała nagrody i wyróżnienia: Srebrny Krzyż Zasługi – 1999, Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (zespołową III stopnia), nagrodę Rektora UMK – 2004 za osiągnięcia w działalności naukowo-badawczej, oraz cztery nagrody zespołowe dla badanych i konserwowanych zabytków. Postanowieniem z dnia 22 października 2007 r. prezydent RP nadał jej tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych. Od listopada 2007 r. kieruje Zakładem Historii Sztuki Średniowiecznej w Katedrze Historii Sztuki i Kultury na Wydziale Nauk Historycznych UMK w Toruniu. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki Oddział w Toruniu (w latach 1995–1997 członkiem zarządu SHS), a także członkiem wielu komisji konserwatorskich.

Spis prac: 1) Badania nad identyfikacją „patok” skrobiowych w zabytkowych zaprawach przy pomocy bibułowej chromatografii rozdzielczej, *Materiały Zachodniopomorskie*, t. 22, Szczecin 1976, s. 231–301 (wsp. z Z. Brochwiczem). 2) Zastosowanie polarografii do identyfikacji folii pozłotniczych, *Ochrona Zabytków*, nr 3–4, Toruń 1977, s. 133–138 (wsp. z S. Skibińskim). 3) Zastosowanie chromatografii bibułowej do identyfikacji spoiw olejnych w zabytkowych obiektach polichromowanych, *Ochrona Zabytków*, Toruń 1978, nr 3, s. 175–181 (wsp. z G. Jaworskim i E. Mirowską). 4) Problemy identyfikacji związków organicznych w zabytkowych sztukateriach, *Materiały z II Ogólnopolskiego Zjazdu Chemików Konserwatorów*, Toruń-Bachotek 1981, Ośrodek Informacji Konserwatorskiej PP PKZ, Warszawa 1982, s. 24–29. 5) Charakterystyka i metody badania płótna, [w:] *Identyfikacja podobraz i spoiw malarskich w zabytkowych dziełach sztuki*, Skrypty i materiały pomocnicze UMK, Toruń 1986, s. 87–116. 6) Identification of Medium used in Polychrome Reliefs in Ancient Egyptian Limestone Tomb Dating from the Nineteenth Dynasty [1350–1200 B.C.] at Saqqara, *International Congress on Deterioration and Conservation of Stone, Universitatis Nicolai Copernici*, 12–14.09. 1988 *Proceedings Actes*, Toruń 1988, s. 446–455 (wsp. z A. S. Shoeib). 7) Badania nad kolorystyką XVI-wiecznego pieca kaflowego z Dworu Artusa w Gdańsku, *Ochrona Zabytków* 1988, nr 4, s. 244–254 (wsp. z E. Kilarską). 8) Wyniki badań polichromii portalu romańskiego w kościele św. Bartłomieja w Trzebnicy, *Acta Universitatis Nicolai Copernici, Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo XIV*, z. 189, 1989, s. 121–129. 9) Barokowe sztukaterie Pałacu Opatów w Lubiążu w świetle analizy materiałowej, *Rocznik PP PKZ*, 1986, Warszawa 1990, s. 156–167. 10) Polichromia fragmentów romańskiego wystroju architektoniczno – rzeźbiarskiego kościoła Cystersów w Trzebnicy, „Cystersi w średniowiecznej Polsce – Kultura i Sztuka”, *Katalog wystawy*, t. 1, Warszawa 1991, s. 167–168 (wsp. z M. Rudy). 11) Polychrome Romanesque Sculpture from a Cistercian Church at Trzebnica, *7th International Congress on Deterioration and Conservation of Stone*, Lisbon 15–18 June 1992, *Laboratorio Nacional de Engenharia Civil*, Lisbon 1992, s. 1537–1544. 12) *Chromatography in Conservation of Monuments, Part I, Two-dimensional TLC Analysis of Protein-binding Media Derivat*

from Old Painting Objects, Naukowe podstawy ochrony i konserwacji dzieł sztuki oraz zabytków kultury materialnej, Materiały UMK, Toruń 1992, s. 33–37 (wsp. z J. K. Rumińskim). 13) Polichromia wczesnogotyckiego portalu w kaplicy św. Jadwigi w Trzebnicy, Naukowe podstawy ochrony i konserwacji dzieł sztuki oraz zabytków kultury materialnej, Materiały UMK 1992, s. 114–121. 14) Polichromia kamiennej rzeźby Św. Anna Samotrzecia z kościoła Mariackiego w Gdańsku, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo, t.23, z. 278, 1992, s. 121–132. 15) Badania nad rekonstrukcją kolorystyki renesansowego pieca w Dworze Artusa w Gdańsku, Porta Aurea, Rocznik Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Gdańskiego, R. 1. 1992, s. 191–202. 16) Identyfikacja podobrazii i spoiw malarskich w zabytkowych dziełach sztuki, Toruń 1992 (wsp. z E. Mirowską, B. Roubą, I. Wiśniewską). 17) Polichromia w rzeźbie i architekturze polskich kościołów cysterskich okresu średniowiecza, [w:] Cystersi w kulturze średniowiecznej Europy, red. J. Strzelczyk, Poznań 1992, s. 341–359. 18) Chromatografia w konserwacji zabytków, Część II, Przegląd technik derywatywacji aminokwasów dla celów detekcji metodą wysokosprawnej chromatografii cieczowej [HTLC], Materiały UMK, Toruń 1993, s. 38–53 (wsp. z J. K. Rumińskim). 19) Polichromie wczesnogotyckiego portalu w kaplicy św. Jadwigi w Trzebnicy, [w:] Naukowe podstawy ochrony i konserwacji dzieł sztuki oraz zabytków kultury materialnej, pod red. A. Strzelczyk i S. Skibińskiego, Toruń 1993, s. 114–121. 20) Polichromia romańskiej i wczesnogotyckiej rzeźby architektonicznej, Zespół rzeźby trzebnickiej, Toruń 1993. 21) Recenzja z międzynarodowej konferencji w Pradze 7–11.06.1993, Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki, nr 3-4 vol.4 nr 2/13/1993, s. 30. 22) Polichromia w rzeźbie i architekturze polskich kościołów cysterskich okresu średniowiecza, [w:] Dzieje, kultura artystyczna i umysłowa polskich cystersów od średniowiecza do końca XVIII wieku, pod red. J. Strzelczyka, „Nasza przeszłość”, UAM Poznań 1994, s. 342–359. 23) Polichromia wystroju architektoniczno-rzeźbiarskiego kaplicy Św. Jadwigi w Trzebnicy, Księga Jadwizańska, Wrocław 1994, s. 271–282. 24) The technology of ancient mortars as a basis for contemporary reconstruction of historical plasters and stuccoes, Proceeding of the 1995 LCP Congress Montreux 1995, s. 649–656. 25) Eine Spätgotische Steinskulptur in der Marienkirche zu Danzig, Restauro, 6/1995, s. 406–409 (wsp. z E. Pilecką). 26) Polichromia relikwii architektury romańskiej odkrytych w Łeknie, [w:] Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, pod red. A. M. Wyrwy, t. 2, 1995, s. 165–171. 27) Polichromia renesansowego pieca kaflowego w Dworze Artusa w Gdańsku, Ochrona Zabytków, nr 3, 1996, s. 261–265. 28) Polichromia wystroju architektoniczno-rzeźbiarskiego kościołów cysterskich w świetle badań polichromii kościoła Cystersów w Sulejowie, Monastikon klasztorów cysterskich, Poznań 1999, s. 261–268 (wsp. z P. Niemcewicz). 29) Podobrazia płócienne, Katalog wystawy „Serenissima. Światło Wenecji”, pod red. G. Bastek i G. Janczarskiego, Warszawa 1999, s. 55–56 (i następne). 30) Technologia dawnych zapraw jako przyczynki do poznania chronologii faz budowy rotundy i kościoła cysterskiego w Łeknie, Studia i Materiały do Dziejów Pałuk, t. 3, Poznań 2000, s. 367–389 (wsp. z A. M. Wyrwą, M. Kęsy-Lewandowską). 31) Spektrometr rentgenowski Mini Pal PW 4025 w badaniach warstw malarskich, Konferencja „Osiągnięcia nauk ścisłych w ratowaniu zabytków”, Gliwice 21 IX 2000, Rocznik Muzeum w Gliwicach, t. XVI, Gliwice 2001, s. 319–330 (wsp. z A. Cupą). 32) Materiały i techniki malarskie w nawie południowej i pod wieżą kościoła św. Jakuba w Toruniu, [w:] Konserwacja zabytkowych wnętrz. I. Gotyckie malowi-

dła ściennie w kościele św. Jakuba w Toruniu, Toruń 2001, s. 50–66. 33) Przyczyny szarzenia minii w malowidłach ściennych, *ibid.*, s. 73–83. 34) Odkrycie i badanie gotyckiego malowidła ściennego widoczne jedynie w świetle ultrafioletowym, *ibid.*, s. 67–72 (wsp. z B. Ziętek, R. Żankowskim). 35) Badania termowizyjne w konserwacji zabytków. Materiały z konferencji „Termografia i termometria w podczerwieni”, Ustroń 2002, s. 389–396 (wsp. z J. Rogóż). 36) Nieniszczące metody odtwarzania zanikających tekstów wykonanych atramentem żelazowo – galusowym, cz. I. Materiały z konferencji „Lasery i nowe techniki w konserwacji obiektów zabytkowych”, Gdańsk 2002, s. 87–104 (wsp. z K. Wyrwicz). 37) Study of the building materials used in Al. –Foustat excavated houses, Old Cairo, Egipt, [w:] The seventh scientific conference 30 March – 1 April 2000, Faculty of Fine Arts, El – Minia Univ. Pp. 1–10 (wsp. z M. Saleh i H. Ali). 38) Renesansowy piec w Dworze Artusa w Gdańsku – dawniej i dziś, [w:] Dwór Artura w Gdańsku, Sztuka i sztuka konserwacji, red. T. Grzybkowska i J. Talbierska, Warszawa 2004, s. 227–233. 39) Polychromy of Trzebnica Sculpture as a Key to the Interpretation of the Paintings in Chosen Architectural Monuments, [w:] Cysterki w dziejach i kulturze ziem polskich, dawnej Rzeczypospolitej i Europy Środkowej, red. A. M. Wyrwa, A. Kiełbasa, J. Swastek, Poznań 2004, s. 461–469. 40) Gotyckie dekoracje malarskie wieży Ratusza Staromiejskiego w Toruniu. Przyczynek do badań opracowań późnogotyckich elewacji w architekturze Państwa Zakonnego w Prusach, Rocznik Muzeum Okręgowego w Toruniu. Tom XII, Toruń 2004, s. 7–29 (wsp. z E. Pilecką). 41) Technological-architectonic Studies of the Polichromy in the Grand Masters Palace in Malbork, [w:] Historical Architectural Surfaces, Lime-Plaster-Colour, Monachium 2003, s. 102–105 i 236. 42) Wielospektralne badania zabytków architektury. Część I. System obrazowań, [w:] IV Konferencja Krajowa Termografia i Termometria w Podczerwieni, Ustroń-Jaszowiec 4–6 listopada 2004, Łódź 2004, s. 387–393 (wsp. z B. Więcek, M. Felczak, A. Cupą). 43) Multi-spectral Investigations of Architectural Monuments. Part 2. Image Processing in the Visual and Infrared Radiation Range, [w:] International COST G7 Workshop, Laser & Optical Methods in Artwork Restoration, 8 October Gdańsk 2004, Poster P-11 (wsp. z A. Cupą, B. Więcek, M. Felczak). 44) Malowidła ściennie w południowej nawie kościoła Mariackiego w Toruniu, [w:] Dzieje i skarby kościoła Mariackiego w Toruniu, pod red. K. Kluczajd, Toruń 2005, s. 153–180. 45) Nowe metody badań fizykochemicznych w diagnostyce konserwatorskiej zabytków sakralnych, Materiały z konferencji „Potrzeby konserwatorskie obiektów sakralnych na przykładzie makroregionu łódzkiego – stan, zagrożenia i możliwości przeciwdziałania”, Łódź 2005, s. 39–50 (wsp. z B. Więcek). 46) Zastosowanie termografii statycznej i dynamicznej w konserwacji zabytków, *Pomiary Automatyka Kontrola* 3/2006, s. 7–10 (wsp. z B. Więcek). 47) Thermography in the investigation of gilding on historical wall paintings, pp. 647–652. QIRT 2008, 9th International Conference on Quantitative InfraRed Thermography, July 2–5, 2008, Kraków-Poland (wsp. z a. Cupą i S. Sochą-Bystroń). 48) Thermovision investigation of frescos Cistercian monastery in Łąd (Poland), pp. 653–658, QIRT 2008, 9th International Conference on Quantitative InfraRed Thermography, 2-5 July 2008, Kraków-Poland (wsp. z B. Więcek i A. Wyrwą). 49) The fresco technique on gypsum substrate on Mediaeval architectural sculpture, 11th International Congress on Deterioration and Conservation of Stone, 15–20 September 2008, Torun, Poland.

POLAK WOJCIECH urodził się 22 lutego 1962 r. w Olsztynie. W roku 1976 rozpoczął naukę w II Liceum Ogólnokształcącym im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Olsztynie. Po egzaminie maturalnym w 1980 r. rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W roku 1985 uzyskał stopień magistra na podstawie pracy „Sejm walny koronny w 1565 roku w Piotrkowie”, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Janusza Małka. Za pracę tę otrzymał wyróżnienie w Konkursie im. Stanisława Herbsta, organizowanym przez Polskie Towarzystwo Historyczne. Dnia 1 września 1985 r. został zatrudniony w Instytucie Historii i Archiwistyki UMK na stanowisku asystenta. Od września 1987 r. do maja 1988 r. przebywał w Sztokholmie na stypendium przyznanym przez Sverige Institutet, gdzie zbierał materiały do rozprawy doktorskiej. Kwerendę prowadził głównie w zespołach wywiezionych z Polski do Szwecji w XVII w., a znajdujących się obecnie w Riksarkivet Stockholm. W roku 1989 ukończył półroczny kurs pedagogiczny dla asystentów zatrudnionych na UMK. W 1990 r. odbył miesięczny staż w Opolu pod kierunkiem prof. dra hab. Władysława Seredyki. Pracę doktorską, pt. „Polityka Rzeczypospolitej wobec Moskwy w latach 1607–1613”, pisaną pod kierunkiem prof. dra hab. Janusza Małka, obronił w 1994 r. W roku 1995 ukazała się ona drukiem pt. *O Kreml i Smoleńszczyznę* (wydanie II ukazało się w Gdańsku w 2008 r.). W następnych latach kontynuował badania nad wschodnią polityką Rzeczypospolitej, prowadząc w tym celu kwerendy w archiwach i bibliotekach krajowych i zagranicznych. Pracował m. in. w Petersburgu, Moskwie, Berlinie, Wiedniu (Stypendium im. Konstantego Jirečka) i Rzymie (Stypendium profesor Karoliny Lanckorońskiej). Rezultatem tych badań jest około 30 artykułów, wydawnictw źródłowych i recenzji opublikowanych w czasopiśmie i wydawnictwach zbiorowych. Równocześnie prowadził badania nad dziejami Torunia i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w latach 1980–1981, w okresie stanu wojennego. Zaowocowały one rozprawą pt. *Najtrudniejsze egzaminy. Niezależne Zrzeszenie Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na tle wydarzeń w kraju i regionie (1980–1982)*, wydaną w Toruniu w 2001 r. Wiosną 2000 r. napisał i złożył do druku 6 podrozdziałów do przygotowywanej we Wrocławiu sześciotomowej „Historii Polski” pod red. prof. dra hab. Marka Derwicha. Ukazały się one drukiem w 2003 r. W maju 2003 r. opublikował w Wydawnictwie UMK obszerną rozprawę pt. *Czas ludzi niepokornych. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i inne ugrupowania niezależne w Toruniu i Regionie Toruńskim (13 XII 1981–4 VI 1989)*. Stała się ona podstawą habilitacji. Kolokwium habilitacyjne odbyło się na Wydziale Nauk Historycznych UMK dnia 6 stycznia 2004 r. Od listopada 2004 r. pracuje w Instytucie Politologii UMK. Od października 2005 r. do września 2009 r. był kierownikiem Zakładu Systemów Politycznych w tym Instytucie. W maju 2005 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMK. Postanowieniem Prezydenta RP z 31 stycznia 2008 r. otrzymał tytuł naukowy profesora (uroczystość wręczenia

dyplomu odbyła się 29 lutego 2008 r.). Od października 2008 r. był zatrudniony w Instytucie Politologii UMK na stanowisku profesora zwyczajnego. Obecnie, w związku z powstaniem nowego Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych, jest (od 1 września 2009 r.) profesorem zwyczajnym na tym wydziale i kierownikiem Katedry Konfliktów Politycznych. W ostatnich latach prowadzi badania dotyczące głównie dziejów PRL. W latach 1996–1999 pełnił funkcję sekretarza i członka Kolegium Redakcyjnego półrocznika historycznego „Czasy Nowożytny”. Do 2009 r. był członkiem Rady Redakcyjnej tego periodyku. W 2006 r. został powołany przez Rektora UMK na przewodniczącego zespołu badawczego o nazwie: Komisja do Badania Ograniczania Autonomii UMK w latach 1968–1990. W 2007 r. został członkiem Międzydiecezjalnej Komisji Historycznej, powołanej przez biskupa pelplińskiego Jana Bernarda Szlagę i biskupa toruńskiego Andrzeja Suskiego w celu prowadzenia badań nad historią Diecezji Chełmińskiej w latach 1945–1990. W roku 2007 objął także funkcję redaktora naczelnego wydawnictwa seryjnego pt. „Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu – 1945–1990”. Jego pierwszy tom ukazał się w 2008 r. W latach 2000–2005 pracował też jako wykładowca historii w Collegium Marianum – Liceum Katolickim w Pelplinie (na zasadzie godzin zleconych). Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych i Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Za działalność naukową i dydaktyczną otrzymał wyróżnienia Rektora UMK w latach 1994, 2002 i 2009 oraz nagrodę Rektora UMK II stopnia w 2004 r. W roku 1999 otrzymał odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” za działalność w stanie wojennym, a w lutym 2005 r. nagrodę – „Złotą Karetę” w dziedzinie nauki i edukacji od redakcji toruńskiego dziennika „Nowości”, głównie za publikacje o stanie wojennym. Dnia 31 sierpnia 2007 r. został odznaczony przez Prezydenta RP Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za działalność na rzecz niepodległości Polski. W 2009 r. został udekorowany medalem „Pro Memoria” przyznawanym przez Kierownika Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych za utrwalanie pamięci o ludziach walczących o niepodległość naszego kraju.

Spis prac: a) Monografie: 1) O Kreml i Smoleńszczyznę. Polityka Rzeczypospolitej wobec Moskwy w latach 1607–1612, Toruń 1995 [druk: 1996], ss. 372 + mapa (Roczniki Towarzystwa Naukowego w Toruniu, R. 87, z. 1), wyd. 2, Wydawnictwo „Finna”, Gdańsk 2008, ss. 460. 2) Najtrudniejsze egzaminy. Niezależne Zrzeszenie Studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na tle wydarzeń w kraju i regionie (1980–1982), Toruń 2001, ss. 454 + 167 il. 3) Czas ludzi niepokornych. NSZZ „Solidarność” i inne ugrupowania niezależne w Toruniu i w Regionie Toruńskim (13 XII 1981–4 VI 1989), Toruń 2003, ss. 747 + 234 fot. 4) Dni protestu. Wydarzenia 1 i 3 maja 1982 r. w Toruniu, Toruń 2004, ss. 128. 5) O dobro wspólne i egzekucję praw. Sejm 1565 r. w Piotrkowie, Toruń 2004, ss. 192. 6) Anatomia agenta. Historia tajnego współpracownika Służby Bezpieczeństwa o pseudonimie „Karol” (1978–1983), Gdańsk 2005, ss. 384. 7) Trudne lata przełomu. Szkice z historii najnowszej, Gdańsk 2006, ss. 400. 8) Stan

wojenny – pierwsze dni, Gdańsk 2006, ss. 484. 9) Śmiech na trudne czasy. Humor i satyra niezależna w stanie wojennym i w latach następnych (13 XII 1981–31 XII 1989), wyd. 1, Wydawnictwo „Finna” Gdańsk 2007, ss. 646, wyd., 2 uzupełnione, Wydawnictwo „Finna” Gdańsk 2008, ss. 662. 10) „AS”. Książd biskup Czesław Kaczmarek w Rywałdzie Królewskim, Toruńskie Wydawnictwo Diecezjalne, Toruń 2008, ss. 132 (wspólnie z W. Rozyńskim). 11) Szkice z najnowszej historii Torunia, Wydawnictwo „Finna”, Gdańsk 2008, ss. 348. 12) Z dziejów sanktuarium Matki Bożej Rywałdzkiej, Rywałd Królewski 2009, ss. 80 (wspólnie z W. Rozyńskim). 13) Wydawnictwo „Alternatywy”. Z dziejów gdańskiej poligrafii podziemnej, wyd. „Finna” i „Excalibur”, Gdańsk–Toruń–Bydgoszcz 2009, ss. 287. b) Artykuły w czasopiśmie i pracach zbiorowych: 14) Listy Jana Hrydzicza spod Moskwy z 1609/1610 r. Nieznane źródło do dziejów interwencji polskiej w Moskwie, Sprawozdania TNT, nr 44, 1991, s. 44–47. 15) Podróż dyplomatyczna Jana Ocieskiego do Konstantynopola w roku 1531 w świetle jego dziurysza, [w:] Rozprawy z dziejów XVIII wieku. Z dziejów komunikacji socjalnej epoki nowożytnej, pod red. J. Wojtowicza, Toruń 1993, s. 53–62 (wspólnie z J. Małkiem). 16) Polityka Rzeczypospolitej wobec Moskwy w latach 1607–1612, Sprawozdania TNT, nr 47, 1994 Toruń 1995, s. 43–46. 17) Odkrycia we wrocławskim Arsenale, Spotkania z Zabytkami, nr 1, 1995 (wspólnie z K. Polak). 18) Rzeczpospolita a prawosławie moskiewskie na początku XVII wieku, Czasy Nowożytne, t. II, 1997, s. 79–91. 19) Udział żołnierzy z Prus Królewskich w kampaniach moskiewskich w latach 1609–1612, [w:] Prusy Książęce i Prusy Królewskie w XVI–XVIII wieku, pod red. J. Wijaczki, Kielce 1997, s. 155–173. 20) Misja gońca moskiewskiego Denisa Oładina w Rzeczypospolitej w 1613 r., Almanach Historyczny, 2000, t. 2, s. 76–106. 21) Nieudana misja gońca cesarskiego Jakuba Henckla von Donnersmarck i gońca senatu Rzeczypospolitej Jana Hrydzicza do Moskwy w 1613/1614 r., Czasy Nowożytne, t. VIII (IX), 2000, s. 137–174. 22) Habsburgowie wobec konfliktów polsko – moskiewskich na początku XVII wieku, [w:] Stosunki polsko – niemieckie w XVI–XVIII wieku, pod red. J. Wijaczki, Kielce 2002, s. 121–142. 23) Kilka uwag na temat historii „zupełnie najnowszej”, Almanach Historyczny, t. 4, 2002, s. 223–230. 24) Polska a Moskwa na przełomie XVI i XVII wieku, [w:] Między Zachodem a Wschodem, pod red. J. Staszewskiego, K. Mikulskiego i J. Dumanowskiego Toruń 2002, s. 73–83. 25) Emigranci moskiewscy w Polsce i na Litwie od połowy XV do początków XVIII wieku, [w:] Emigracja rosyjska. Losy i idee, pod red. R. Bäckera i Z. Karpusa, Łódź 2002, s. 181–194. 26) Początki struktur „Solidarności” podziemnej w Toruniu w okresie stanu wojennego (13.12. 1981 – lato 1982), Athenaeum, t. 9, 2002, s. 62–83. 27) Humor i satyra niezależna w Polsce w latach 1981–1989, Czasy Nowożytne, t. XIII, 2002, s. 151–178. 28) Misja posłów moskiewskich Fiodora Żeliabuskiego i Semena Matczina w Polsce 1615 r., Czasy Nowożytne, t. XVI, 2004, s. 11–55. 29) Działania Służby Bezpieczeństwa w Toruniu wymierzone przeciwko praktykom religijnym i aktywności społecznej Kościoła (13 XII 1981–4 VI 1989), Ateneum Kapłańskie, nr 144, 2005, s. 116–133. 30) Toruńskie wątki i echa sprawy księdza Jerzego Popiełuszki, Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej, nr 10, październik 2004, s. 40–48. 31) Grudziądzki Czerwiec 1976 r. w świetle dokumentów Służby Bezpieczeństwa, [w:] Wokół historii i polityki. Studia z dziejów XIX i XX wieku dedykowane Profesorowi Wojciechowi Wrzesińskiemu w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, pod red. S. Ciesielskiego, T. Kulak, K. Ruchniewicza i J. Tyszkiewicz, Toruń 2004, s. 673–687. 32) Niezależne działania młodzieży

szkolnej województwa toruńskiego w okresie stanu wojennego i w latach następnych (13 XII 1981–4 VI 1989), [w:] Niezależny ruch młodzieżowy w Polsce po drugiej wojnie światowej. Zbiór studiów pod redakcją Ryszarda Sudzińskiego, Toruń 2005, s. 101–127. 33) Regalizm w Polsce za panowania Zygmunta III Wazy, *Pro Fide Rege et Lege*, nr 1(51), 2005. 34) Nieznany odpis „Lekcyj Kupidynowych” Kaspra Twardowskiego ze sztokholmskiego Riksarkivet, *Barok*, XII/1 (23), 2005, s. 143–156 (wspólnie z R. Grześkowiakiem). 35) Continuity and Evolution of Operational Methods of Underground Solidarity in Toruń and the Region under the Martial Law and in the Following Years (13 December 1981–4 June 1989), *Yearbook 2005 Polish Political science*, Toruń 2005, s. 59–69. 36) Działania Służby Bezpieczeństwa wobec opozycji demokratycznej w Toruniu w latach 1976–1980, *Studia Humanistyczno-Społeczne Akademii Świętokrzyskiej*, t. 1, 2005, s. 201–213. 37) Działania władz bezpieczeństwa PRL wobec Mariana Rejewskiego, [w:] Marian Rejewski. Życie Enigmą pisane, Bydgoszcz 2005, s. 75–88. 38) Marian Rejewski in the sights of the Security Services, [w:] Marian Rejewski. Living with the Enigma secret, Bydgoszcz 2005, s. 75–88. 39) „Zadyma” której nie było. O pewnej akcji prewencyjnej toruńskiej milicji i Służby Bezpieczeństwa w 1981 r., [w:] Nad Bałtykiem. W kręgu polityki, gospodarki, problemów narodowościowych i społecznych w XIX i XX wieku, Toruń 2005, s. 727–737. 40) Marian Rejewski w optyce władz bezpieczeństwa PRL, *Czasy Nowożytny*, nr 18–19, 2005. 41) Wydarzenia marca 1968 r. na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. [w:] 60-lecie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, pod red. Cz. Łapicza i W. Wróblewskiego, Toruń 2006, s. 59–62. 42) Wydarzenia polityczne na UMK w latach 1980–1989, *ibid.*, s. 63–94. 43) Działalność Służby Bezpieczeństwa wobec toruńskich duszpasterstw akademickich, *ibid.*, s. 190–222. 44) Od dziecięcej drukarenki do offsetu. Krótka historia niezależnej poligrafii w Toruniu, *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*, nr 7, 2006, s. 70–81. 45) Zarejestrowany bez wiedzy i zgody, *Tygodnik Powszechny*, nr 28, 9 VII 2006. 46) Kaszubi toruńscy w podziemnej „Solidarności” i ZKP w okresie stanu wojennego i w latach następnych, [w:] *Kaszubi w PRL*, pod red. M. Adamkowicz i I. Joć, Gdańsk 2007, s. 113–138. 47) Kuchnia moskiewska w świetle pamiątek Stanisława Niemojewskiego z lat 1606–1608, [w:] *Homo doctus in se semper divitias habet*. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Januszowi Małkowi z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin i pięćdziesiątej rocznicy rozpoczęcia pracy naukowej, pod red. W. Polaka, Toruń 2008, s. 86–97. 48) Janusz Małek – historyk – nauczyciel – humanista, *ibid.*, s. 9–14. 49) Działania Służby Bezpieczeństwa przeciwko Instytutowi Miłosierdzia Bożego. Sprawa Ludmiły Roszko i Janiny Martusewicz w 1960 r., [w:] *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu*, pod red. W. Polaka, W. Rozynkowskiego i J. Szilinga, Pelplin 2008, s. 155–187. 50) Związek Sowiecki jako inspirator wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, [w:] *Stan wojenny. Fakty-hipotezy-interpretacje*, pod red. A. Czwołka i W. Polaka, Toruń 2008, s. 53–70. 51) Niezależne obchody Narodowego Święta Niepodległości w ostatnich dziesięcioleciach PRL, [w:] *Niepodległość. Spełnione marzenie pokoleń i wyzwanie na przyszłość*, pod red. W. Polaka, Toruń 2009, s. 139. 52) Działalność Okręgowej i Wojewódzkiej Komisji Wyborczej podczas wyborów kontraktowych w Toruniu w 1989 r., [w:] *Okrągły stół. Dwadzieścia lat później*, pod red. W. Polaka, J. Kufła, M. Chełchowskiej, P. Nowakowskiego, D. Chruła, Toruń 2009, s. 132–139. 53) *Osoba ludzka – naród – niepodległość. Deklaracja ideowa Ruchu Młodej Polski*, [w:] *Nie ma życia bez swobody. 30 lat Ruchu Młodej Polski (1979–*

2009), pod red. K. Marulewskiej, A. Lewandowskiego, A. Mellera, Toruń 2009, s. 23–35. 54) Motyw sternika w podziemnych rysunkach satyrycznych lat osiemdziesiątych, [w:] Sztuki wizualne jako nośnik ideologii, pod red. M. Lisieckiego, Toruń 2009, s. 267–274. c) Wydawnictwa źródłowe: 55) Polska wersja dekretu Zygmunta Augusta w sprawie zasiadania posłów pruskich w sejmie koronnym (1569), Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 3–4, 1988, s. 263–274 (wraz z D. Bogdan). 56) Testament Jana Szlungi, olsztyńskiego strażnika leśnego, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1–4, 1989, s. 73–83. 57) Trzy listy sejmowe z czasów Zygmunta Augusta, [w:] Historia i Archiwistyka, Księga pamiątkowa ku czci prof. Andrzeja Tomczaka, Toruń–Warszawa 1992, s. 167–176 (wspólnie z J. Małłkiem). 58) Spis strat poniesionych przez mieszkańców komornictw reszelskiego i jeziorańskiego w 1608 roku, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, nr 2 (208), 1995, s. 171–181 (wraz z D. Bogdan). 59) List starosty puckiego Jana Weihera z 14 sierpnia 1604 r., Komunikaty Mazursko-Warmińskie, t. 3 (213), 1996, s. 427–431. 60) List posłów polskich do Danii – Jana Dymitra Solikowskiego i Piotra Kłoczowskiego do króla Zygmunta Augusta z 9 stycznia 1569 r. Przyczynek do dziejów podróży w XVI wieku., Czasy Nowożytnie, nr 1, 1996, s. 151–155. 61) Listy hetmana Stanisława Żółkiewskiego do kanclerza Wawrzyńca Gembickiego z lat 1609–1612 ze sztokholmskiego Riksarkivet, Zapiski Historyczne, t. XLI, z. 4, 1997, s. 81–109 (wspólnie z D. Bogdan). 62) List opata oliwskiego Adama Trebnica do prymasa Wawrzyńca Gembickiego w sprawie krzyża na katedrze gnieźnieńskiej (1618 r.), Czasy Nowożytnie, t. II, 1997, s. 193–197 (wspólnie z K. Polak). 63) Dwa listy dowódcy wojsk polskich w Moskwie Aleksandra Gosiewskiego z 1611 r., [w:] Z dziejów Europy Wczesnonowożytnej, pod red. J. Wijaczki, Kielce 1997, s. 185–197. 64) Nieznany list hetmana Stanisława Żółkiewskiego spod Moskwy z 1610 r., [w:] Europa Orientalis. Polska i jej wschodni sąsiedzi od średniowiecza po współczesność. Studia i materiały ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Alexandrowiczowi w 65 rocznicę urodzin, Toruń 1996 [druk: 1997], s. 251–257. 65) Nieznane materiały do biografii Anny Jagiellonki z Riksarkivet w Sztokholmie (list senatorów i inwentarz sreber Zygmunta Augusta z 1574 r.), Czasy Nowożytnie, t. III, 1997, s. 137–149 (wspólnie z K. Polak). 66) Anonimowy memoriał w sprawie wyprawy na Moskwę w 1609 r. z dawnego Archiwum Królewskiego, Przegląd Historyczny, t. III, 1998, s. 403–406. 67) Cztery listy hetmana Stanisława Żółkiewskiego do prymasa Wawrzyńca Gembickiego z 1619 r. ze sztokholmskiego Riksarkivet, Zapiski Historyczne, t. LXIV, 1999, s. 129–143. 68) List Marcina Kromera i Jana Dymitra Solikowskiego do króla Zygmunta Augusta, Almanach Historyczny, 1999, t.1, s. 245–251. 69) Listy biskupa kamienieckiego Adama Nowodworskiego do prymasa Wawrzyńca Gembickiego z 1618 roku, związane z wyprawą moskiewską królewicza Władysława, Almanach Historyczny, t. 3, 2001, s. 173–188. 70) Z Kuroniem o gospodarce, Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej, nr 8–9, sierpień – wrzesień 2004, s. 119–122. 71) Nieznane dokumenty dotyczące poszukiwań zwłok księdza Jerzego Popiełuszki w dniach 24–29 X 1984 r., Rocznik Toruński, t. 32: 2005, s. 265–280. 72) Sprawozdanie Janusza Kryszaka z pobytu w Londynie w sierpniu i wrześniu 1987 roku, Archiwum Emigracji: studia, szkice, dokumenty, z. 1 (9), Toruń 2007, s. 230–239 (wspólnie z S. Galij-Skarbińską). 73) Wyjeżdżajcie. Informacja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dotycząca emigracji opozycjonistów po wprowadzeniu stanu wojennego, Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej, nr 12, 2007, s. 105–107. 74) Dwa raporty Służby Bezpieczeństwa z jesieni 1989 r. na temat organizacji niezależnych

w Toruniu i województwie toruńskim, *Rocznik Toruński*, t. 34: 2007 [druk: 2008], s. 269–289. 75) „Informacja” bydgoskiej Służby Bezpieczeństwa z lutego 1960 r. dotycząca sytuacji na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. [w:] *Homo doctus in se semper divitias habet*. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Januszowi Małkowi z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin i pięćdziesiątej rocznicy rozpoczęcia pracy naukowej, pod red. W. Polaka, Toruń 2008, s. 425–446. 76) Relacja z wydarzeń w dniu 24 października 1956 r. w Toruniu, *Rocznik Toruński*, nr 35: 2008, s. 201–210 (wspólnie z W. Rozyńkowskim). 77) Materiały Służby Bezpieczeństwa związane z inwigilacją uroczystości odpustowych w Sanktuarium Maryjnym w Piasecznie. [w:] *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu*, t. II, pod red. W. Polaka, W. Rozyńkowskiego i J. Szilinga, Pelplin 2009, s. 305–356. d) Recenzje i artykuły recenzyjne: 78) Recenzja książki A. Kamińskiej, *Brandenburg-Prussia and Poland...*, [w:] *Kwartalnik Historyczny*, III, 1986, s. 859–864 (wspólnie z J. Małkiem). 79) Recenzja książki: A. Andrusiewicz, *Mit Rosji. Studia z dziejów i filozofii rosyjskich elit*, t. 1, 2, Rzeszów 1994, [w:] *Kwartalnik Historyczny*, nr 2, 1995, s. 148–150. 80) W sprawie nowej edycji pamiętników polskich dotyczących wojny z Moskwą w latach 1607–1612, [w:] *Zapiski Historyczne*, t. LXII, z. 1, 1997, s. 115–121. 81) Recenzja książki: B. Zientara, *Dawna Rosja. Despotyzm i demokracja*, red. H. Grala i B. Nowak, Warszawa 1995, [w:] *Kwartalnik Historyczny*, z. 1/1997, s. 109–111. 82) Rozprawa Romana Marchwińskiego o geograficznych wątkach „Polonii” Marcina Kromera, *Czasy Nowożytne*, t. IV, 1999, s. 213–218. 83) Recenzja książki: „Solidarność” pilska w podziemiu 1981–1989, red. J. Wąsowicz SDB, Piła 2006, ss. 448, [w:] *Seminaire. Poszukiwania naukowe*, t. 25, 2008, s. 591–593. e) Biogramy i hasła w słownikach: 84) Stanisław Rapagelan, biogram w *Polskim Słowniku Biograficznym*, t. XXX, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1987, s. 576–578 (wspólnie z J. Małkiem). 85) Hasło: Stan wojenny, [w:] *Encyklopedia białych plam*, pod red. A. Winiarczyka, t. XVI, Warszawa 2005, s. 284–289. 86) Hasło: Solidarność, *ibid.*, s. 238–248. f) Redakcje prac zbiorowych: 87) Redakcja materiałów z sesji naukowej: *Problemy wyznaniowe w Rzeczypospolitej na przełomie XVI i XVII wieku. W 400-lecie Synodu Różnowierców w Toruniu (1595) odbytej w grudniu 1995 r.* (*Czasy Nowożytne*, t. II, 1997). 88) *Homo doctus in se semper divitias habet*. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Januszowi Małkowi z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin i pięćdziesiątej rocznicy rozpoczęcia pracy naukowej, pod red. W. Polaka, Toruń 2008, ss. 472. 89) *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu*, t. I pod red. W. Polaka, W. Rozyńkowskiego i J. Szilinga, Pelplin 2008, ss. 367. 90) *Stan wojenny, fakty-hipotezy-interpretacje*, pod red. A. Czwołka i W. Polaka, ss. 480. 91) *Niepodległość. Spełnione marzenie pokoleń i wyzwanie na przyszłość*, pod red. W. Polaka, Toruń 2009, ss. 139. 92) *Diecezja Chełmińska w czasach komunizmu*, t. II, pod red. W. Polaka, W. Rozyńkowskiego i J. Szilinga, Pelplin 2009, ss. 389. 93) *Okragły stół. Dwadzieścia lat później*, pod red. W. Polaka, J. Kufła, M. Chełchowskiej, P. Nowakowskiego, D. Chrula, Toruń 2009, ss. 494. g) *Rozdziały w syntezach zbiorowych*: 94) *Pierwsza wolna elekcja; Ostatnia Jagiellonka; Wojenny król; Wyprawa pskowska – podrozdziały w: Monarchia Jagiellonów 1399–1586*, pod red. M. Derwicha, Warszawa–Wrocław 2003 [w ramach sześciotomowego wydawnictwa *Polska. Dzieje Cywilizacji i Narodu*, t. III], ss. 184–187, 190–195, 198–203, 206–209. 95) *Dyplomacja króla; Wybór „gaweńskiego księcia”; Anna Jagiellonka; Pierwszy stały most w Warszawie; Stefan Batory; Batory a szlachta; Jaki był Jan Za-*

moyski?; Trybunał Koronny – notki w: *ibid.*, ss. 185, 187, 190, 191, 193, 199, 202, 203. 96) Unia ze Szwecją; Rokosz Zebrzydowskiego – podrozdziały w: *Rzeczpospolita szlachecka 1586–1795*, pod red. M. Derwicha, Warszawa-Wrocław 2003 [w ramach sześciotomowego wydawnictwa Polska. Dzieje Cywilizacji i Narodu, t. IV], ss. 10–15, 18–21. 97) Incydenty w Sztokholmie; Emigranci szwedzcy; Zwycięzcy i pokonani; Postulaty rokoszan; Literatura rokoszowa – notki [w:] *Monarchia Jagiellonów 1399–1586*, pod red. M. Derwicha, Warszawa-Wrocław 2003 [w ramach sześciotomowego wydawnictwa Polska. Dzieje Cywilizacji i Narodu, t. IV], ss. 13, 14, 15, 19, 21. h) Nekrolog: 98) Wiktor Szymaniak, Ziemia Kujawska, t. 14, 1998. i) Polemika: 99) Teczka i fakty, Tygodnik Powszechny, nr 20 (2071), 19 V 2008.

Wydział II

OBREMSKI KRZYSZTOF urodził się 3 maja 1953 r. w Koszalinie. Szkołę podstawową oraz średnią (liceum ogólnokształcące) ukończył w Świeciu nad Wisłą. Po uzyskaniu matury (1972 r.) w tymże roku został przyjęty na studia polonistyczne na Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu. Ukończył je w 1977 r. z wyróżnieniem. Promotorem pracy magisterskiej (Recepcja „Pałuby” K. Rzykowskiego) był prof. dr hab. Artur Hutnikiewicz. Na podstawie tejże pracy powstał debiut naukowy (publikacja w „Przeglądzie Humanistycznym”: „*Pałuba*”, *groteska i pytania wokół koncepcji Santayany*). Po ukończeniu studiów przez cztery ostatnie miesiące 1977 r. pracował jako nauczyciel w wiejskiej szkole podstawowej (Lniano w powiecie świeckim), na rok 1978 został powołany do odbycia służby wojskowej (SOR Elbląg), po czym podjął pracę nauczyciela w Szkole Podstawowej nr 1 w Świeciu nad Wisłą (1 I 1979 – 31 X 1981). Pracę zawodową łączył z przygotowaniem do pisania doktoratu pod kierunkiem prof. dra hab. Artura Hutnikiewicza; zamierzony temat: „Średniowiecze w powieści okresu międzywojennego”. Pracę nad doktoratem przerwał po zatrudnieniu od 1 listopada 1981 r. na stanowisku asystenta w Zakładzie Literatury Staropolskiej i Oświecenia (Instytut Filologii Polskiej UMK). Śladem jedynie rozpoczętej pracy nad doktoratem jest druga publikacja w „Przeglądzie Humanistycznym”: *Od dezaprobaty do apoteozy (wokół ewolucji stanowiska E. Porębowicza)*. W Zakładzie Literatury Staropolskiej i Oświecenia opiekunem naukowym oraz promotorem pracy doktorskiej była dr hab. Anna Krzewińska, prof. UMK. Obrona pracy doktorskiej pt. *Obraz Boga w polskiej liryce religijnej XVII w.* odbyła się w 1988 r. (praca wydana drukiem w 1990 r.). W 1996 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie książki „*Psalmodia polska*”. *Trzy studia nad poematem* (Toruń 1995). W 1999 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego UMK. W 2003 r. ukazała się książka pt. *Panegiryczna sztuka postaciowania (J. K. Rubinkowski, „Promienie cnót królewskich”)*. W 2005 r. otrzymał tytuł profesora. Głównym

przedmiotem badawczych zainteresowań jest nurt religijny literatury staropolskiej. Ponadto zajmuje się retoryką (tak dawną, jak też okresu socrealizmu oraz dziennikarską).

Spis prac: a) Monografie: 1) *Obraz Boga w polskiej liryce religijnej XVII wieku*, Toruń 1990, ss. 104. 2) „*Psalmodia polska*”. Trzy studia nad poematem, Toruń 1995, ss. 160. 3) „*Wiersz dzisiaj nieznajomy*”. Rytm psalterzowego wersetu w kontekście staropolskiej interpunkcji, Toruń 2000, ss. 140. 4) *Panegiryczna sztuka postaciowania: August II Mocny* (J. K. Rubinkowski, *Promienie cnót królewskich...*), Toruń 2003, ss. 288. b) Artykuły: 5) „*Pałuba*”, groteska i pytania wokół koncepcji Santany, *Przegląd Humanistyczny* 11/1982, s. 83–94. 6) Dwie postawy wobec Boga i świata w staropolskiej liryce religijnej, *AUNC. Filologia Polska XXIV* (1985), s. 3–13. 7) Od dezaprobaty do apoteozy (wokół ewolucji stanowiska E. Porębowicza), *Przegląd Humanistyczny* 5/6/1986, s. 157–164. 8) *Ezop i Ksant, czyli semantyka jako narzędzie walki*, [w:] *Język osobniczy jako przedmiot badań lingwistycznych*. Red. J. Brzeziński, Zielona Góra 1988, s. 315–324. 9) *Obraz Boga w poezji Jana Kochanowskiego*, [w:] *Jan Kochanowski – w czterechsetlecie śmierci*. Red. S. Nieznanowski, J. Święch, Lublin 1991, s. 145–171. 10) *Totalitaryzm – Katastrofa – Nowe Średniowiecze. O publicystyce lat trzydziestych*, [w:] *Wizje końca świata w literaturze*. Red. M. Lalak, Szczecin 1992, s. 157–170. 11) *Biblia i antyk – od teorii starszeństwa do teorii wyższości*, [w:] *Biblia a kultura Europy. T. II*. Red. M. Kamińska, E. Małek, Łódź 1992, s. 45–51. 12) *Poezja lingwistyczna kontra „gramatyka dla gramatyki”*, *Polonistyka* 3/1993, s. 170–173. 13) *O liryce religijnej S. H. Lubomirskiego*, *AUNC. Filologia Polska XXXIX* (1993), s. 3–21. 14) *Zwierzę jako problem myśli antropologicznej. Od Protogorasza do Kochanowskiego*, [w:] *Literacka symbolika zwierząt*. Red. A. Martuszevska, Gdańsk 1993, s. 18–39. 15) *O intertekstualności badań historycznoliterackich*, *AUNC. Filologia Polska XLI* (1993), s. 111–120. 16) *Monolog w filozofii dialogu (oraz inne wątpliwości)*, *Ogród. Kwartalnik* 1–4/1993, s. 346–353. 17) *Niewidzialność Boga jako problem sztuki obrazowania*, *Ogród. Kwartalnik* 1/1994, s. 198–207. 18) *Kryzys sarmackiej teologii historii („Psalmodia” i „Janina”)*, [w:] *Barok – sarmatyzm – „Psalmodia”*. Red. K. Maliszewski, K. Obremski, Toruń 1995, s. 49–64. 19) *Sarmacki mesjanizm*, *Ogród. Kwartalnik* 4/1994, s. 119–130. 20) *Humanizm, transcendencja i dydaktyka*, [w:] *W poszukiwaniu zapomnianych wartości. Chrześcijańskie wartości w edukacji literackiej i językowej*. Red. M. Sinica, Zielona Góra 1995, s. 45–58. 21) *Księga Psalmów – „skała pięknej Kallijopy”?* *Pamiętnik Literacki* 1/1995, s. 139–143. 22) *Barokowa teoria imitacji Biblii*, [w:] *Literatura polskiego baroku w kręgu idei*. Red. A. Nowicka-Jeżowa, M. Hanusiewicz, A. Karpiński, Lublin 1995, s. 47–62. 23) „*Biblizacja*” *Rzeczypospolitej („Optio vobis datur, eligite”)*, [w:] *Religijność literatury polskiego baroku*. Red. Cz. Hernas, M. Hanusiewicz, Lublin 1995, s. 251–257. 24) *Wakanse – „do, ut des”*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Nowe spojrzenie na czasy saskie*. Red. K. Stasiewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 1996, s. 257–260. 25) „*Głupi się trochę uczą a mędrzy głupieją*”. *Wacław Potocki i polski spór o obrazy*, *Pamiętnik Literacki* 3/1996, s. 3–16. 26) *Erotyka jako materia barokowego konceptu*, *Teksty Drugie* 4/1997, s. 169–173. 27) *Jan III – od Wiednia do Jerozolimy (apogeum sarmackiego mesjanizmu)*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Apogeum sarmatyzmu. Kultura polska drugiej połowy XVII wieku*. Red. K. Stasiewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 1997, s. 100–

109. 28) Spis wykonawców jezuickiego widowiska jako „tekst” polityczny („Imago victoriae [...]”), *Barok* IV/2(8)/1997, s. 150–158. 29) Myśl antropologiczna i wyobrażenia („Ogród fraszek”, „Moralia”), *Pamiętnik Literacki* 2/1998, s. 5–16 (przedruk w: Potocki <1621–1696>. Red. W. Walecki, Kraków 1998, s. 91–104). 30) Jan III Sobieski – „Gotyfred mężny”?, [w:] *Z ducha Tassa. Księga pamiątkowa sesji naukowej w czterechsetlecie śmierci pisarza (1544–1595)*. Red. R. Ocieczek, Katowice 1998, s. 235–246. 31) Modlitewne uniesienie i stanowe realia („Pieśni sobie śpiewane” Konstancji Benisławskiej), [w:] *Pisarki polskie epok dawnych*. Red. K. Stasiewicz, Olsztyn 1998, s. 163–171. 32) Apokryf i misterium – gatunki mieszane, [w:] *W przestrzeni komunikacyjnej. Szkice z historii i teorii dramatu, teatru i komunikacji społecznej*. Red. J. Skuczyński, Toruń 1999, s. 9–32. 33) „Tyrsis – jakby stoik nowy” i „pospolity pożytek”, [w:] *Wątki neostoickie w literaturze polskiego renesansu i baroku*. Red. P. Urbański, Szczecin 1999, s. 211–220. 34) Witkacy Arystotelesem „podszyty”. *Mimesis i Czysta Forma, Teksty Drugie* 6/1999, s. 139–147. 35) Scena gimnazjum toruńskiego – retoryka – parenetyka („Jakimi sposobami można dojść do wielkiego powodzenia”), [w:] *80 lat teatru w Toruniu*. Red. J. Skuczyński, Toruń 2000, s. 103–121. 36) Panerotyzm – historia – poetyka. O „Nadgrobkku kusiowi”, [w:] *Czytanie Jana Andrzeja Morsztyna*. Red. D. Gostyńska, A. Karpiński, Wrocław 2000, s. 69–76. 37) Barokowy koncept – wyzwanie dla wyobraźni czytelnika, [w:] *Gra z czytelnikiem. Między konwencją a strategią*. Red. M. Jakitowicz, R. Moczko, Toruń 2001, s. 11–22. 38) Wzory osobowe jako miara ciągłości kultury politycznej, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Obyczaje czasów saskich*. Red. K. Stasiewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 2000, s. 45–51. 39) Poczęcie – scena pierwsza prologu tragedii życia (Wacław Potocki, „Dyskurs fizyczny”), [w:] *Sarmackie theatrum. II. Idee i rzeczywistość*. Red. R. Ocieczek, M. Barłowska, Katowice 2001, s. 63–72. 40) Unaocznianie tajemnicy. (O apokryficznej wyobraźni), [w:] *Wyobrażenia epok dawnych: obrazy – tematy – idee*. Red. J. K. Goliński, Bydgoszcz 2001, s. 53–62. 41) Księgi kanoniczne i apokryf („Krótki kurs WKP(b)” – „Józef Stalin. Krótki zyciorys” – „Soso. Dziecięce i szkolne lata Stalina”), [w:] *Presja i ekspresja. Zjazd szczeciński i socrealizm*. Red. D. Dąbrowska, P. Michałowski, Szczecin 2002, s. 55–68. 42) Wielki Językoznawca – „pokora w parze z majestatem” i scholastyka, *Teksty Drugie* 1/2/2002, s. 226–234. 43) Od biografii poety do ziemiańskiej mitologii (Daniel Naborowski, „Votum”), [w:] *Opis wiersza. Analizy i interpretacje liryki polskiej*. Red. R. Sioma, Toruń 2002, s. 9–15. 44) Retoryka i panegiryczna przesada, [w:] *Dzieło literackie i książka w kulturze. Studia i szkice ofiarowane Profesor Renardzie Ocieczek w czterdziestolecie pracy naukowej i dydaktycznej*. Red. I. Opacki przy współudziale B. Mazurkowej, Katowice 2002, s. 312–324. 45) Ksieni Teresa Chreptowiczówna – wzór osobowy „panny przełożonej”, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Sarmacki konterfekt*. Red. S. Achremczyk, Olsztyn 2002, s. 49–67. 46) Konwencja panegiryczna jako problem zachowania źródeł („Dzieje kapitularne zakonnic świętej matki Brygitty konwentu grodzieńskiego”), [w:] *Między wschodem a zachodem. Studia ku czci Profesora Jacka Staszewskiego*. T. II. Red. J. Dumanowski, B. Dybaś, K. Mikulski, J. Poraziński, S. Roszak, Toruń 2003, s. 477–488. 47) „Inżynier dusz ludzkich” w muzeum literatury dawnej. Nad książką Heleny Bobińskiej „Soso”, *Pamiętnik Literacki* 4/2003, s. 133–164. 48) „Najjaśniejszy August II w wojnach mężny”, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Wojny i niepokoje czasów saskich*. Red. K. Stasiewicz, S. Achremczyk, Olsztyn 2004, s. 177–198. 49) Dwa mesjanizmy: sarmackie

przedmurze i romantyczny „naród umęczony” („Psalmodia” – „Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego”), *Przegląd Humanistyczny* 4/2004, s. 49–59. 50) „Wielka terażniejszość” i alegoreza jako konteksty sarmackiego mesjanizmu, *Barok* XI/1(21)/2004, s. 105–117. 51) Retoryka w „domu wspólnej samotności („Dzieje kapitularne zakonnic świętej matki Brygitty konwentu grodzieńskiego”), [w:] *Teatr wymowy. Formy i przemiany retoryki użytkowej*. Red. J. Sztachelska, J. Maciejewski, E. Dąbrowicz, Białystok 2004, s. 197–211. 52) Przekład – parafraza – imitacja – alegacja (o poezji religijnej Stanisława Herakliusza Lubomirskiego), [w:] *Stanisław Herakliusz Lubomirski – twórca i dzieła*. Red. A. Karpiński, E. Lasocińska, *Studia Staropolskie. Series Nova. T. IX (LXV)*, Warszawa 2004, s. 187–215. 53) Chamska pańskość Pana Maleńczuka, *Teka. Kwartalnik Literacki* 2/4/2005, s. 141–145. 54) Hieronim – Hozjusz – Trydent (o „Przedmowie” do parafrazy Psalmu 50 z 1528 r.), [w:] *Kardynał Stanisław Hozjusz (1504–1579). Osoba, myśl, dzieło, czasy, znaczenie*. Red. S. Achremczyk, ks. J. Guzowski, ks. bp J. Jezierski, Olsztyn 2005, s. 265–271. 55) Czy Jakub Kazimierz Rubinkowski faktycznie był erudyta? (rekonesans), [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Edukacja, wykształcenie, wiedza*. Red. S. Achremczyk, Olsztyn 2005, s. 122–133. 56) Retoryka w wychodku zlewni mleka, *Teksty Drugie* 5(95)/2005, s. 213–218. 57) Sapiehowie i panegiryk magnacki (Mowa księdza Benedykta Rusieckiego...), [w:] *Dwory magnackie w XVIII wieku. Rola i znaczenie kulturowe*. Red. T. Kostkiewiczowa, A. Roćko, Warszawa 2005. 58) Czarnoleskie „Treny”: Hiob, grzech poety, rozgrzeszenie Boga, [w:] *Paradygmat pamięci w kulturze. Prace dedykowane Antoniemu Czyżowi*. Red. A. Borkowski, M. Pliszka, A. Ziółek, Siedlce 2005, s. 289–293. 59) Socrealistyczny apokryf a kult komunistycznych świętych, *Pamiętnik Literacki* XCVII, 2006, z. 2, s. 65–74. 60) Nowomowa jako poetyka listu pasterskiego („Demokracja bez wartości przemienia się w totalitaryzm”), [w:] *Teorie i casusy globalizacji*. Red. R. Bäcker, J. Marszałek-Kawa, Toruń 2006, s. 221–234. 61) Akcje subiektywnych napięć emocjonalnych w tragedii. („Król Edyp” – „Antyгона” – „Medea” – „Odprawa posłów greckich”), [w:] *Świąty przedstawione. Prace z historii i teorii literatury ofiarowane Profesorowi Jerzemu Speinie*, Toruń 2006, s. 57–76. 62) Czy zakończenie „Pokuty w kwartanie” faktycznie jest dysonansem?, [w:] *Literatura. Historia. Dziedzictwo. Prace ofiarowane Profesor Teresie Kostkiewiczowej*. Red. T. Chachulski, A. Grześkowiak-Krwawicz, Warszawa 2006, s. 106–109. 63) Socrealistyczna poezja zaangażowana. Maciej Maleńczuk i „Chamstwo w państwie”, [w:] *Polska proza i poezja po 1989 roku wobec tradycji*. Red. A. Głowczewski, M. Wróblewski, Toruń 2007, s. 311–321. 64) „Ziemskie niebo”. Życie codzienne w klasztorze grodzieńskich brygidek jako relacja zawierania się profanum w sacrum, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Radości i troski dnia codziennego*. Red. S. Achremczyk, Olsztyn 2006, s. 141–147. 65) Stalin, panegiryści i prawo przechodzenia zmian ilościowych w jakościowe, *Pamiętnik Literacki* 3/2007 (XCVIII), s. 123–136. c) Recenzje, polemiki: 66) Roland Meynet, *Wprowadzenie do hebrajskiej retoryki biblijnej*, Kraków 2001; *Terminus* 2002 (IV)/2, s. 89–95. 67) *Barok* X/2(20)/2003, s. 213–221 [recenzja: J. Niedźwiedz, „Nieśmiertelne teatra sławy”. Teoria i praktyka twórczości panegirycznej na Litwie w XVII–XVIII w., Kraków 2003]. 68) Do Redakcji „Baroku” dwie odpowiedzi autora „Panegirycznej sztuki postaciowania”, *Barok* XI (21)/2004, s. 267–276. 69) Na marginesie krytycznej oceny [polemika z artykułem Marka Pieli „Czesław Miłosz jako tłumacz Biblii hebrajskiej”], *Studia Judaica* 9: 2006, nr 1(17), s. 83–98. d) Podręczniki, skrypty, publikacje popularnonau-

ko we: 70) Wprowadzenie do literatury dawnej. Skrypt dla studentów filologii polskiej, Toruń 2002, ss. 379. 71) Retoryka dla studentów historii, politologii i dziennikarstwa. Toruń 2004, ss. 241. 72) Tradycja bez zadęcia, Wiadomości Historyczne 1/2007, s. 57–60 (początek cyklu szkiców historycznych w czasopiśmie dla nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie). e) Edycja źródeł: 73) Dzieje kapitularne zakonnice świętej matki Brygitty konwentu grodzieńskiego. Opr. M. Borkowska OSB i K. Obremski, Toruń 2001, ss. 207 (edycja tekstu źródłowego). f) Redakcja: 74) Barok – sarmatyzm – „Psalmidia”. Red. K. Maliszewski, K. Obremski, Toruń 1995, ss. 120.

**WYDAWNICTWA TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU
ZA ROK 2009**

ZAPISKI HISTORYCZNE

- Tom 74, z. 1, Toruń 2009, ss. 194.
Tom 74, z. 2, Toruń 2009, ss. 158.
Tom 74, z. 3, Toruń 2009, ss. 174.
Tom 74, z. 4, Toruń 2009 (w druku).
Tom 74 (Suplement); Bibliografia historii Pomorza Wschodniego i Zachodniego oraz krajów regionu Bałtyku za rok 2007, Toruń 2009.

ACTA MEDICA

- Tom 1, nr 1–2, Toruń 2009, ss. 108.

FONTES

T. 101

- Lustracja województw Prus Królewskich 1765, t. 2: Województwo chełmińskie, cz. 2: Ziemia chełmińska, wyd. Jerzy Dygdała, Toruń 2009, ss. XX + 204 + mapa.

ROCZNIKI

R. 93, z. 3

- DYGDAŁA BOGUSŁAW: Struktury parafialne diecezji chełmińskiej w XVII–XVIII wieku (w druku).

R. 94, z. 1

- JEZIORSKI PAWEŁ A.: Margines społeczny w dużych miastach Prus i Inflant w późnym średniowieczu i wczesnych czasach nowożytnych (w druku).

MATERIAŁY Z KONFERENCJI

- Dialogi o Bogu we współczesnej kulturze, pod red. ks. Jerzego Bagrowicza, Toruń 2009, ss. 134.
Städtelandschaften im Ostseeraum im Mittelalter und in der Frühen Neuzeit, hrsg. v. Roman Czaja, Carsten Jahnke (w druku).

WYDAWNICTWA OGÓLNE

MAKOWIECKI ANDRZEJ Z.: Młoda Polska i dwa modernizmy, Toruń 2009, ss. 32.

SPRAWOZDANIA TNT

Nr 62 (za okres I I 2008 – 31 XII 2008), Toruń 2009, ss. 62.

ACTA MEDICA

Tom I, nr 1-2, Toruń 2009, ss. 108

FONTES

T 101

Łucja wojewódzka z domu Krowczyńska 1765, 1. 2. Województwo chełmińskie, cz. 2. Ziemie chełmińskie, wyd. Jęży, Dąbala, Toruń 2009, ss. 204 + mapa

ROZCZNIKI

R 93 z 3

DYDGAŁA BOGUSŁAW: Świątki parafialne diecezji chełmińskiej w XVII-XVIII wieku (w druku)

R 94 z 1

LEXIORSKI PAWEŁ A.: Marginesy społeczne w dziejach miasteczka Prus i Łubian w późnym średniowieczu i wczesnych czasach nowożytnych (w druku)

MATERIAŁY Z KONFERENCJI

Dialog o Bogu we współczesnej kulturze, pod red. dr. Jerzego Bogdanowicza, Toruń 2009, ss. 134

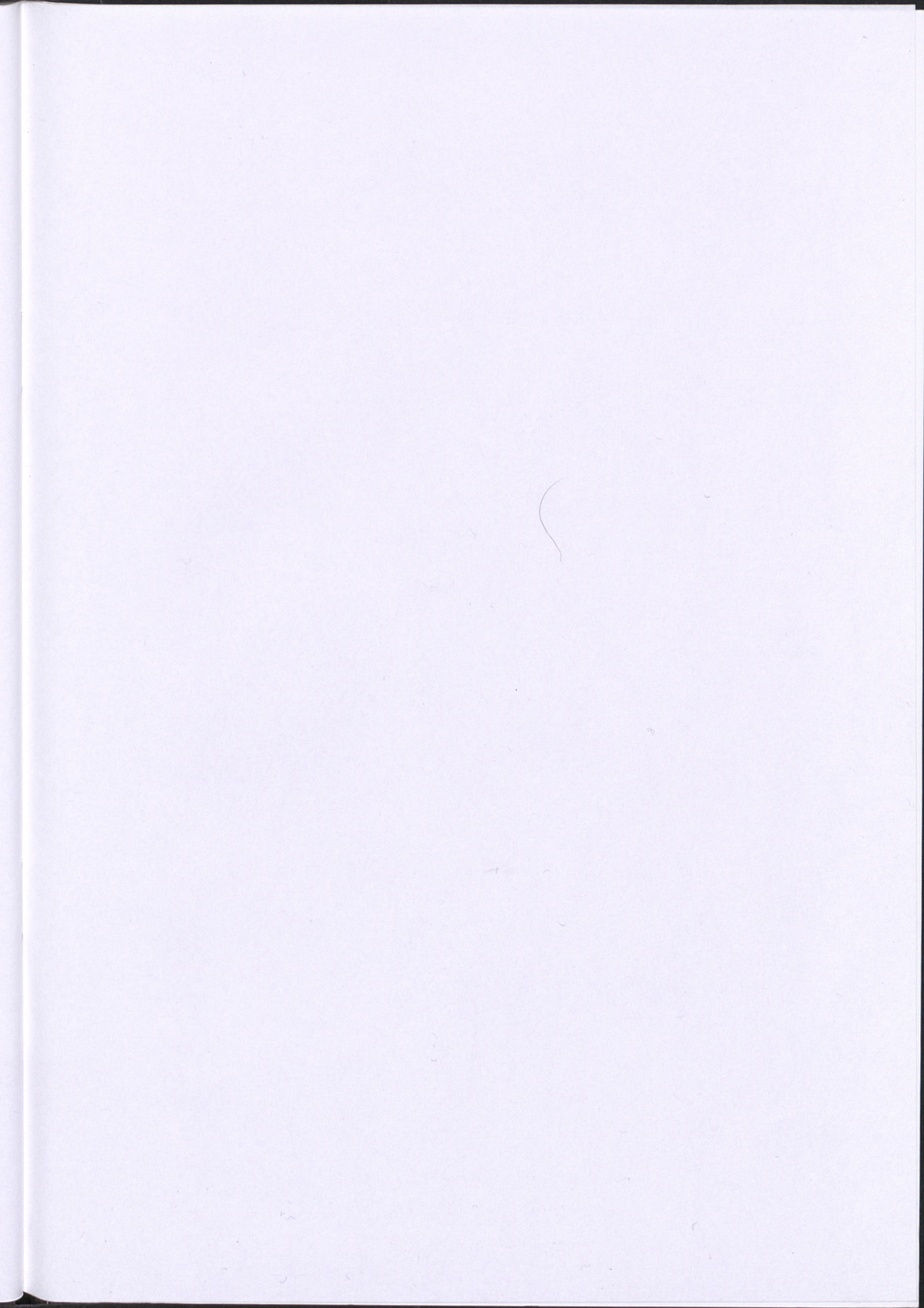
Stapelbeschaffen im Osteosystem im Mittelalter und in der Frühen Neuzeit, druck w Roman Czapka, Cuxum Jahns (w druku)

Biblioteka Główna UMK

300045225457

WYDAWNICTWA OGÓLNE

MAKOWIECKI ANDRZEJ Z. Młoda Polska i dwa modernizmy. Toruń 2009,
ss. 32.

SPRAWOZDANIA DNT

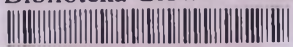
Nr 62 (za okres 1 I 2008 – 31 XII 2008), Toruń 2009, ss. 62.

Główna Biblioteka UMK
ul. Mickiewicza 16
80-203 Toruń
303346225457

Biblioteka Główna UMK

300045225457